

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 1229

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 6 decembrie 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
1.507. — Hotărâre privind actualizarea valorii de inventar a unor bunuri imobile aflate în domeniul public al statului, în administrarea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii și în concesiunea Societății Comerciale de Transport cu Metroul București „Metrorex”— S.A., ca urmare a reevaluării	2–4
1.513. — Hotărâre privind actualizarea, după caz, a valorii de inventar, a descrierii tehnice și a adresei unor bunuri imobile aparținând domeniului public al statului, aflate în administrarea Administrației Naționale „Apele Române”, prin Administrația Bazinală de Apă Someș—Tisa, instituție publică aflată în coordonarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, prevăzute în anexa nr. 12 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, ca urmare a reevaluării și a efectuării lucrărilor de cadastru și publicitate imobiliară	5–8
1.521. — Hotărâre pentru completarea Hotărârii Guvernului nr. 656/1997 privind aprobarea Clasificării activităților din economia națională — CAEN	9
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
441. — Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pentru aprobarea Procedurii operaționale privind efectuarea controlului pe teren pentru cererile de plată aferente pachetului 8, măsura 10 „Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon” din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014—2020/intervenției DR-03 — Agromediu și climă — Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027	9–11
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 16 din 16 septembrie 2024 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii)	12–31

HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

privind actualizarea valorii de inventar a unor bunuri imobile
aflate în domeniul public al statului, în administrarea
Ministerului Transporturilor și Infrastructurii
și în concesiunea Societății Comerciale de Transport
cu Metroul București „Metrorex”— S.A.,
ca urmare a reevaluării

Având în vedere prevederile art. 21 și 22 din Ordonanța Guvernului nr. 81/2003 privind reevaluarea și amortizarea activelor fixe aflate în patrimoniul instituțiilor publice, aprobată prin Legea nr. 493/2003, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 288 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă actualizarea valorii de inventar a unor bunuri imobile aflate în domeniul public al statului, în administrarea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii și în concesiunea Societății Comerciale de Transport cu Metroul București „Metrorex”— S.A., ca urmare a reevaluării în condițiile legii, conform anexei care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. — Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, împreună cu Ministerul Finanțelor, va opera modificările corespunzătoare în anexa nr. 16 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, cu modificările și completările ulterioare.

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,

Marian Neacșu

Ministrul transporturilor și infrastructurii,

Sorin-Mihai Grindeanu

Ministrul finanțelor,

Marcel-Ioan Boloș

DATELE DE IDENTIFICARE
ale bunurilor imobile aflate în domeniul public al statului, administrarea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii și concesiunea
Societății Comerciale de Transport cu Metroul București „Metrorex” — S.A. pentru care se actualizează valoarea de inventar, ca urmare a reevaluării

Ordonator principal: Ministerul Transporturilor și Infrastructurii — CUI 13633330
 Concesionar: Societatea Comercială de Transport cu Metroul București „Metrorex” — S.A.
 Cod fiscal: 13863739

Nr. crt.	Nr. MF	Codul de clasificare	Denumirea bunului care face obiectul actului normativ	Datele de identificare ale imobilului		Valoarea de inventar actualizată (lei)	Data la care bunul este înregistrat cu valoarea de inventar
				Descrierea tehnică (pe scurt)	Adresa		
0	1	2	3	4	5	6	7
1.	33560	8.11.02	Tunele și galerii de metrou	Tunele, casete duble din elemente de beton	România, municipiul București, Magistrala I, sector 1—6	863.761.506,65	2023
2.	33561	8.11.03	Stații de metrou și accesuri	Peroane laterale, spații tehnice, accesuri acoperite, depouri	Municipiul București, Magistrala I, sector 1—6	426.480.829,90	2023
3.	33563	8.11.05	Cale de rulare, linii ferate curente	Șine tip 49; linie dublă prindere pe beton	Municipiul București, Magistrala I, sector 1—6	32.678.297,57	2023
4.	33564	8.11.06	Instalații electrice	Linie de contact, alimentare cu energie electrică a trenurilor de metrou	Municipiul București, Magistrala I, sector 1—6	86.042.271,62	2023
5.	33565	8.11.07	Instalații de automatizare	Comandă și controlează la distanță circulația în sistem dispececat	Municipiul București, Magistrala I, sector 1—6	54.493.106,85	2023
6.	33566	8.11.08	Instalații de telecomunicații	Realizează legătura operativă între trenuri, vizualizează și informează activitatea trenurilor și publicul călător	Municipiul București, Magistrala I, sector 1—6	15.408.819,72	2023
7.	33567	8.11.09	Instalații generale	Instalații de ventilație, sanitare, termice	Municipiul București, Magistrala I, sector 1—6	8.956.522,94	2023
8.	33569	8.11.02	Tunele și galerii de metrou	Tunele, casete duble din elemente de beton	Municipiul București, Magistrala II, sector 1—4	587.498.138,46	2023
9.	33570	8.11.03	Stații de metrou și accesuri	Peroane laterale, spații tehnice, accesuri acoperite, depouri	Municipiul București, Magistrala II, sector 1—4	285.361.617,96	2023
10.	33572	8.11.05	Cale de rulare, linii ferate curente	Linie dublă prindere beton	Municipiul București, Magistrala II, sector 1—4	21.277.937,45	2023
11.	33573	8.11.06	Instalații electrice	Linie de contact, alimentarea cu energie electrică a trenurilor de metrou	Municipiul București, Magistrala II, sector 1—4	20.565.417,74	2023
12.	33574	8.11.08	Instalații de telecomunicații	Realizează legătura operativă între trenuri, vizualizează și informează publicul călător	Municipiul București, Magistrala II, sector 1—4	6.936.913,23	2023
13.	33575	8.11.07	Instalații de automatizare	Comandă și controlează la distanță circulația în sistem dispececat	Municipiul București, Magistrala II, sector 1—4	20.101.246,02	2023
14.	33576	8.11.09	Instalații generale	Instalații de ventilație, sanitare, tehnice	Municipiul București, Magistrala II, sector 1—4	361.784,59	2023

0	1	2	3	4	5	6	7
15.	33578	8.11.02	Tunele și galerii de metrou	Tunele, casete duble din elemente de beton	Municipiul București, Magistrala III, sector 1—3	446.875.219,82	2023
16.	33579	8.11.03	Stații de metrou și accesuri	Peroane laterale, spații tehnice, accesuri acoperite	Municipiul București, Magistrala III, sector 1—3	127.636.325,33	2023
17.	33581	8.11.05	Cale de rulare, linii ferate curente	Linie dublă prindere beton	Municipiul București, Magistrala III, sector 1—3	13.546.334,92	2023
18.	33582	8.11.06	Instalații electrice	Linie de contact, alimentarea cu energie electrică a trenurilor de metrou	Municipiul București, Magistrala III, sector 1—3	32.987.030,13	2023
19.	33583	8.11.07	Instalații de automatizare	Comandă și controlează la distanță siguranța circulației în sistem dispececat	Municipiul București, Magistrala III, sector 1—3	23.153.620,53	2023
20.	33584	8.11.08	Instalații de telecomunicații	Realizează legătura operativă între trenuri, vizualizează și informează publicul călător	Municipiul București, Magistrala III, sector 1—3	9.469.797,95	2023
21.	33585	8.11.09	Instalații generale	Instalații de ventilație, sanitare, termice	Municipiul București, Magistrala III, sector 1—3	480.033,43	2023
22.	33587	8.11.02	Tunele și galerii de metrou	Tunele, casete duble din elemente de beton	Municipiul București, Magistrala IV, sector 1	638.469.651,15	2023
23.	33588	8.11.03	Stații de metrou și accesuri	Peroane laterale, spații tehnice, accesuri acoperite; depouri	Municipiul București, Magistrala IV, sector 1	687.849.844,19	2023
24.	33590	8.11.05	Cale de rulare, linii ferate curente	Șina tip 49; linii dublă prindere pe beton	Municipiul București, Magistrala IV, sector 1	185.043.707,87	2023
25.	33591	8.11.06	Instalații electrice	Linie de contact; alimentarea cu energie electrică a trenurilor de metrou	Municipiul București, Magistrala IV, sector 1	134.141.238,57	2023
26.	33592	8.11.07	Instalații de automatizare	Comandă și controlează la distanță circulația în sistem dispececat	Municipiul București, Magistrala IV, sector 1	70.911.570,88	2023
27.	33593	8.11.08	Instalații de telecomunicații	Realizează legătura operativă între trenuri, vizualizează și informează publicul călător	Municipiul București, Magistrala IV, sector 1	25.665.280,63	2023
28.	33594	8.11.09	Instalații generale	Instalații de ventilație, sanitare, termice	Municipiul București, Magistrala IV, sector 1	65.859.962,96	2023
TOTAL						4.892.014.029,06	

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

privind actualizarea, după caz, a valorii de inventar, a descrierii tehnice și a adresei unor bunuri imobile aparținând domeniului public al statului, aflate în administrarea Administrației Naționale „Apele Române”, prin Administrația Bazinală de Apă Someș—Tisa, instituție publică aflată în coordonarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, prevăzute în anexa nr. 12 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, ca urmare a reevaluării și a efectuării lucrărilor de cadastru și publicitate imobiliară

Având în vedere prevederile art. 2¹ și 2² din Ordonanța Guvernului nr. 81/2003 privind reevaluarea și amortizarea activelor fixe aflate în patrimoniul instituțiilor publice, aprobată prin Legea nr. 493/2003, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 2 alin. (1) lit. c)—e) din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 1.176/2024 privind aprobarea Normelor tehnice pentru întocmirea și actualizarea inventarului bunurilor din domeniul public al statului și ale inventarului bunurilor imobile din domeniul privat al statului,

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 288 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă actualizarea, după caz, a valorii de inventar, a descrierii tehnice și a adresei unor bunuri imobile aparținând domeniului public al statului, aflate în administrarea Administrației Naționale „Apele Române”, prin Administrația Bazinală de Apă Someș — Tisa, instituție publică aflată în coordonarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, având datele de identificare prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre, ca urmare a reevaluării și a efectuării lucrărilor de cadastru și publicitate imobiliară.

Art. 2. — Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, împreună cu Ministerul Finanțelor, va opera modificarea corespunzătoare a anexei nr. 12 la Hotărârea Guvernului nr. 1.705/2006 pentru aprobarea inventarului centralizat al bunurilor din domeniul public al statului, cu modificările și completările ulterioare.

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU

Contrasemnează:

p. Ministrul mediului, apelor și pădurilor,
Dan-Ștefan Chiru,
secretar de stat
Ministrul finanțelor,
Marcel-Ioan Boloș

DATELE DE IDENTIFICARE

ale bunurilor imobile aflate în domeniul public al statului și în administrarea Administrației Naționale „Apele Române”, prin Administrația Bazinală de Apă Someș—Tisa, instituție publică aflată în coordonarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, la care se actualizează, după caz, valoarea de inventar, descrierea tehnică și adresa, ca urmare a reevaluării și a efectuării lucrărilor de cadastru și publicitate imobiliară

Nr. crt.	Nr. MF	Codul de clasificare	Denumirea	Descrierea tehnică	Adresa	Anul dobândirii/ Dării în folosință	Valoarea de inventar (lei)	Data la care bunul este înregistrat cu valoarea de inventar în evidența financiar-contabilă	Titularul dreptului de administrare și ordonatorul principal de credite (denumire și codul fiscal)
			1. Ordonator principal de credite (Ministere sau autorități ale administrației publice centrale)	16335444	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor				
			2. Ordonator secundar de credite	24326056	Administrația Națională „Apele Române”				
			3. Ordonator terțiar de credite	42066043	Administrația Bazinală de Apă Someș—Tisa				
1	64028	8.17.03	Polder Mofțin	<p>Vol = 6,8 mil. mc; S_teren_diguri_totală = 123.607 mp, S_totală_construită_diguri = 88.234 mp, S_totală_desfășurată_diguri = 88.234 mp, din care:</p> <p>S_teren = 17.655 mp, Sconstr_C1-dig_închidere_lateral = 12.873 mp, Sdesf_C1-dig_închidere_lateral = 12.873 mp, CF nr. 108659 UAT Mofțin,</p> <p>S_teren = 23.175 mp, Sconstr_C1-dig_închidere_lateral = 17.189 mp, Sdesf_C1-dig_închidere_lateral = 17.189 mp, CF nr. 108662 UAT Mofțin,</p> <p>S_teren = 79.222 mp, Sconstr_C1-dig_închidere_lateral = 55.862 mp, Sdesf_C1-dig_închidere_lateral = 55.862 mp, CF nr. 107113 UAT Terebești,</p> <p>S_teren = 3.555 mp, Sconstr_C1-dig_închidere_lateral = 2.310 mp, Sdesf_C1-dig_închidere_lateral = 2.310 mp, CF nr. 107114 UAT Terebești,</p> <p>terenul înscris în CF nr. 108670 UAT Mofțin face parte din nr. M.F. 101340, Sconstr_C2-descărcător_de_suprafață = 1.107 mp,</p> <p>Sconstr_C4-golire_de_fund = 149 mp, CF nr. 108670 UAT Mofțin</p>	Tara: România; Județul Satu Mare; comuna Mofțin; comuna Terebești	1998	6.712.723	31.12.2023	Administrația Națională „Apele Române” (24326056), prin Administrația Bazinală de Apă Someș—Tisa (42066043), în coordonarea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (16335444)
2	64594	8.03.09	Regularizări bazin Someș, D.A. Someș—Tisa	<p>Lungime curs de apă regularizat = 209.096 km, bun imobil intabulat parțial, terenurile înscrise în CF nr. 104704 UAT Craidorolț și în CF nr. 103759 UAT Supur fac parte din nr. M.F. 101340.</p> <p>Sconstr_C2-zid_de_sprjin = 85 mp, Sconstr_C3-zid_de_sprjin = 26 mp, CF nr. 104704 UAT Craidorolț,</p> <p>Sconstr_C3-deversor_de_acces = 5.712 mp, Sconstr_C5-golire_de_fund = 300 mp, Sconstr_C7-deversor_golire_prealpin = 2.359 mp, CF nr. 103759 UAT Supur,</p> <p>codul hidrografic al cursului de apă Crasna II.2</p>	Tara: România; Județul Satu Mare; comuna Craidorolț; comuna Supur	1998	136.647.440	31.12.2023	
3	102546	8.16.07	Dig mal drept râu Crasna frontiera—Ghilvaci	<p>L = 23,335 km, h = 3,5 m, terenurile înscrise în CF nr. 108788 UAT Mofțin, CF nr. 108650 UAT Mofțin, CF nr. 108661 UAT Mofțin, CF nr. 108664 UAT Mofțin, CF nr. 108654 UAT Mofțin, CF nr. 108660 UAT Mofțin, CF nr. 101340 UAT Căpleni, CF nr. 101338 UAT Căpleni, CF nr. 101402 UAT Cămin, CF nr. 101401 UAT Cămin, CF nr. 103956 UAT Berveni, CF nr. 103871 UAT Berveni, CF nr. 103867 UAT Berveni și CF nr. 103957 UAT Berveni fac parte din nr. M.F. 101340, S_totală_construită_diguri = 477.806 mp, din care:</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 30.028 mp, CF nr. 108788 UAT Mofțin,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 41.010 mp, CF nr. 108650 UAT Mofțin,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 61.726 mp, CF nr. 108661 UAT Mofțin,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 829 mp, CF nr. 108664 UAT Mofțin,</p>	Tara: România; Județul Satu Mare; comuna Mofțin; comuna Căpleni; comuna Berveni	1901	39.516	31.12.2023	

4	102548	8.16.07	Dig mal drept râu Crasna Ghilivaci— Piscar	<p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 326 mp, Sdesf_C1-dig_mal_drept = 326 mp, CF nr. 108654 UAT Mofțin,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 41.362 mp, Sdesf_C1-dig_mal_drept = 41.362 mp, CF nr. 108660 UAT Mofțin,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 53.496 mp, Sdesf_C1-dig_mal_drept = 53.496 mp, CF nr. 101340 UAT Căpleni.</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 37.256 mp, CF nr. 101338 UAT Căpleni,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 31.031 mp, CF nr. 101402 UAT Cămin,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 35.713 mp, CF nr. 101401 UAT Cămin,</p> <p>Sconstr_C1-dig = 38.798 mp, Sdesf_C1-dig = 38.798 mp, Sconstr_C2-dig = 4.665 mp, Sdesf_C2-dig = 4.665 mp, CF nr. 103956 UAT Berveni,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 299 mp, CF nr. 103871 UAT Berveni,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 684 mp, CF nr. 103867 UAT Berveni,</p> <p>Sconstr_C1-dig = 100.583 mp, CF nr. 103957 UAT Berveni,</p> <p>codul hidrografic al cursului de apă Crasna II.2</p> <p>L = 3,829 km, h = 2,5 m, terenurile înscrise în CF nr. 108702 UAT Mofțin și în CF nr. 107130 UAT Terebești fac parte din nr. M.F. 101340, S. totală construită diguri = 52.500 mp, din care:</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 42.071 mp, CF nr. 108702 UAT Mofțin,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 10.429 mp, CF nr. 107130 UAT Terebești, codul hidrografic al cursului de apă Crasna II.2</p>	1954	125.108	31.12.2006	Țara: România; Județul Satu Mare; comuna Mofțin; comuna Terebești	
5	102549	8.16.07	Dig mal drept Crasna Ghilivaci confluența râu Maria	<p>L = 36,365 km, h = 2,5 m, terenurile înscrise în CF nr. 103681 UAT Supur, CF nr. 103759 UAT Supur, CF nr. 103705 UAT Supur, CF nr. 103577 UAT Acăț, CF nr. 103579 UAT Acăț, CF nr. 103606 UAT Acăț, CF nr. 105996 UAT Beltiug, CF nr. 104704 UAT Craidorolț, CF nr. 104746 UAT Craidorolț, CF nr. 107131 UAT Terebești, CF nr. 108670 UAT Mofțin și CF nr. 108663 UAT Mofțin fac parte din nr. M.F. 101340, S. totală construită diguri = 591.424 mp, din care:</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 4.441 mp, CF nr. 103681 UAT Supur,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 33.900 mp,</p> <p>Sconstr_C2-dig_mal_drept = 1.122 mp, Sconstr_C4-dig_mal_drept = 32.141 mp,</p> <p>Sconstr_C6-dig_mal_drept = 1.465 mp,</p> <p>Sconstr_C8-dig_mal_drept = 6.150 mp, CF nr. 103759 UAT Supur,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 18.132 mp, Sconstr_C2-dig_mal_drept = 59.375 mp, CF nr. 103705 UAT Supur,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 6.062 mp, CF nr. 103577 UAT Acăț,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 88.036 mp, CF nr. 103579 UAT Acăț,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 30.753 mp, CF nr. 103606 UAT Acăț,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 52.246 mp,</p> <p>Sconstr_C2-dig_mal_drept = 39.800 mp, CF nr. 105996 UAT Beltiug,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 74.458 mp,</p> <p>Sconstr_C4-dig_mal_drept = 1.980 mp, CF nr. 104704 UAT Craidorolț,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 41.347 mp, Sconstr_C2-dig_mal_drept = 194 mp, CF nr. 104746 UAT Craidorolț,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 35.900 mp, CF nr. 107131 UAT Terebești,</p> <p>Sconstr_C1-dig_mal_drept = 2.662 mp, Sconstr_C3-dig_mal_drept = 40.989 mp,</p> <p>Sconstr_C5-dig_mal_drept = 15.351 mp, CF nr. 108670 UAT Mofțin,</p> <p>Sconstr_C1-dig_inelar = 4.920 mp, CF nr. 108663 UAT Mofțin,</p> <p>codul hidrografic al cursului de apă Crasna II.2</p> <p>L = 52,132 km, h = 3,5 m, terenurile înscrise în CF nr. 103681 UAT Supur, CF nr. 103759 UAT Supur, CF nr. 103705 UAT Supur, CF nr. 103577 UAT Acăț, CF nr. 103579 UAT Acăț, CF nr. 103606 UAT Acăț, CF nr. 105996 UAT Beltiug, CF nr. 104704 UAT Craidorolț, CF nr. 104708 UAT Craidorolț, CF nr. 104746 UAT Craidorolț, CF nr. 108670 UAT Mofțin, CF nr. 108725 UAT Mofțin, CF nr. 108658 UAT Mofțin, CF nr. 108652 UAT Mofțin, CF nr. 114310 UAT Carei și CF nr. 101349 UAT Căpleni fac parte din nr. M.F. 101340,</p>	1970	149.664	31.12.2014	Țara: România; Județul Satu Mare; comuna Supur; comuna Acăț; comuna Beltiug; comuna Craidorolț; comuna Terebești; comuna Mofțin	
6	102550	8.16.07	Dig mal stâng râu Crasna Căpleni Ghilivaci						

Nr. crt.	Nr. MF	Codul de clasificare	Denumirea	Descrierea tehnică	Adresa	Anul dobândirii/Dării în folosință	Valoarea de inventar (lei)	Data la care bunul este înregistrat cu valoarea de inventar în evidența financiar-contabilă	Titularul dreptului de administrare și ordonatorul principal de credite (denumire și codul fiscal)
				<p>S totală construită diguri = 844.946 mp. S totală desfășurată diguri = 844.946 mp, din care: Sconstr_C2-dig_mal_stâng = 8.578 mp, Sconstr_C3-dig_mal_stâng = 15.210 mp, CF nr. 103681 UAT Supur. Sconstr_C9-dig_mal_stâng = 52.555 mp, Sconstr_C10-dig_mal_stâng = 8.186 mp, CF nr. 103759 UAT Supur, Sconstr_C3-dig_mal_stâng = 45.654 mp, Sconstr_C4-dig_mal_stâng = 21.472 mp, CF nr. 103705 UAT Supur, Sconstr_C2-dig_mal_stâng = 6.570 mp, CF nr. 103577 UAT Acățș, Sconstr_C2-dig_mal_stâng = 69.621 mp, Sconstr_C3-dig_mal_stâng = 6.016 mp, CF nr. 103579 UAT Acățș, Sconstr_C2-dig_mal_stâng = 32.642 mp, CF nr. 103606 UAT Acățș, Sconstr_C3-dig_mal_stâng = 53.100 mp, CF nr. 105996 UAT Beltiug, Sconstr_C5-dig_mal_stâng = 121.637 mp, CF nr. 104704 UAT Craidorolț, Sconstr_C1-dig_mal_stâng = 507 mp, CF nr. 104708 UAT Craidorolț, Sconstr_C3-dig_mal_stâng = 87.647 mp, CF nr. 104746 UAT Craidorolț, Sconstr_C6-dig_mal_stâng = 384 mp, Sconstr_C7-dig_mal_stâng = 45.144 mp, CF nr. 108670 UAT Motfin, Sconstr_C1-dig_mal_stâng = 35.005 mp, CF nr. 108725 UAT Motfin, Sconstr_C1-dig_mal_stâng = 31.725 mp, CF nr. 108658 UAT Motfin, Sconstr_C1-dig_mal_stâng = 111.111 mp, CF nr. 108652 UAT Motfin, Sconstr_C1-dig_mal_stâng = 42.201 mp, CF nr. 114310 UAT Carei, Sconstr_C1-dig_mal_stâng = 49.981 mp, CF nr. 101349 UAT Căpleni, codul hidrografic al cursului de apă Crasna II.2</p>	<p>Țara: România; Județul Satu Mare; comuna Supur; comuna Acățș; comuna Beltiug; comuna Craidorolț; comuna Motfin; orașul Carei; comuna Căpleni</p>	1901	23.722	31.12.2006	
7	102681	8.16.07	Dig mal stâng Crasna	<p>L = 1,865 km, h = 3,0 m, terenurile înscrise în CF nr. 103957 UAT Bervenii și în CF nr. 103870 UAT Bervenii fac parte din nr. M.F. 101340, S totală construită diguri = 35.084 mp, din care: Sconstr_C4-dig_mal_stâng = 32.691 mp, CF nr. 103957 UAT Bervenii, Sconstr_C1-dig = 2.393 mp, CF nr. 103870 UAT Bervenii, codul hidrografic al cursului de apă Crasna II.2</p>	<p>Țara: România; Județul Satu Mare; comuna Bervenii</p>	1909	320	31.12.2006	
8	102682	8.16.07	Dig mal stâng Crasna	<p>L = 8,436 km, h = 3,0 m, terenurile înscrise CF nr. 101371 UAT Căpleni, CF nr. 101360 UAT Căpleni, CF nr. 101338 UAT Căpleni, CF nr. 101402 UAT Cămin, CF nr. 101401 UAT Cămin, CF nr. 103956 UAT Bervenii și CF nr. 103957 UAT Bervenii fac parte din nr. M.F. 101340, S totală construită diguri = 142.061 mp, S totală desfășurată diguri = 142.061 mp, din care: Sconstr_C1-dig_mal_stâng = 13.063 mp, CF nr. 101371 UAT Căpleni, Sconstr_C1-dig_mal_stâng = 11.407 mp, CF nr. 101360 UAT Căpleni, Sconstr_C2-dig_mal_stâng = 16.978 mp, CF nr. 101338 UAT Căpleni, Sconstr_C2-dig_mal_stâng = 21.618 mp, CF nr. 101402 UAT Cămin, Sconstr_C2-dig = 22.023 mp, Sdesf_C2-dig = 22.023 mp, CF nr. 101401 UAT Cămin, Sconstr_C3-dig_mal_stâng = 30.264 mp, CF nr. 103956 UAT Bervenii, Sconstr_C2-dig_mal_stâng = 4.588 mp, Sconstr_C3-dig_mal_stâng = 22.120 mp, CF nr. 103957 UAT Bervenii codul hidrografic al cursului de apă Crasna II.2</p>	<p>Țara: România; Județul Satu Mare; comuna Căpleni; comuna Cămin; comuna Bervenii</p>	1901	661	31.12.2006	
TOTAL									143.699.154

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE
pentru completarea Hotărârii Guvernului nr. 656/1997 privind aprobarea
Clasificării activităților din economia națională — CAEN

Având în vedere dispozițiile art. 14 alin. (2) și art. 15 alin. (1) lit. c) din Legea organizării și funcționării statisticii oficiale în România nr. 226/2009, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 1 alin. (1), art. 2 alin. (1) lit. a)—c) și g) și art. 3 alin. (1) lit. e) din Hotărârea Guvernului nr. 957/2005 privind organizarea și funcționarea Institutului Național de Statistică, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — După articolul 5 din Hotărârea Guvernului nr. 656/1997 privind aprobarea Clasificării activităților din economia națională — CAEN, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 301 din 5 noiembrie 1997, se introduce un nou articol, articolul 5¹, cu următorul cuprins:

„Art. 5¹. — Autoritățile și instituțiile administrației publice stabilesc, dacă este cazul, prin act al conducătorului acestora, măsuri și proceduri pentru punerea în aplicare a Clasificării activităților din economia națională — CAEN, actualizate potrivit art. 5.”

PRIM-MINISTRU
ION-MARCEL CIOLACU

Contrasemnează:

p. Secretarul general al Guvernului,
Mihnea-Claudiu Drumea
Președintele Institutului Național de Statistică,
Tudorel Andrei

București, 27 noiembrie 2024.
Nr. 1.521.

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE
ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN

pentru aprobarea Procedurii operaționale privind efectuarea controlului pe teren pentru cererile de plată aferente pachetului 8, măsura 10 „Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon” din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014—2020/ intervenției DR-03 — Agromediu și climă — Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027

În conformitate cu Referatul de aprobare nr. 13.214 din 14.11.2024 al Agenției Naționale pentru Zootehnie „Prof. Dr. G.K. Constantinescu” (ANZ),

în baza prevederilor:

— Regulamentului Delegat (UE) nr. 807/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1.305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de introducere a unor dispoziții tranzitorii, cu modificările și completările ulterioare;

— Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014 al Comisiei din 17 iulie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1.305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), cu modificările și completările ulterioare;

— Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 809/2014 al Comisiei din 17 iulie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1.306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul integrat de administrare și control, măsurile de dezvoltare rurală și ecocondiționalitatea, cu modificările și completările ulterioare;

— Regulamentului Delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1.306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea și închiderea conturilor, garanțiile și utilizarea monedei euro, cu modificările și completările ulterioare;

— Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 908/2014 al Comisiei din 6 august 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1.306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea conturilor, normele referitoare la controale, valorile mobiliare și transparența, cu modificările și completările ulterioare;

— Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 532/2020 al Comisiei de derogare, pentru anul 2020, de la Regulamentele de punere în aplicare (UE) nr. 809/2014, (UE) nr. 180/2014, (UE) nr. 181/2014, (UE) 2017/892, (UE) 2016/1.150, (UE) 2018/274, (UE) 2017/39, (UE) 2015/1.368 și (UE) 2016/1.240 în ceea ce privește anumite controale administrative și la fața locului aplicabile în cadrul politicii agricole comune;

— Regulamentului (UE) nr. 679/2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE, cu modificările și completările ulterioare;

— Regulamentului (UE) nr. 1.012/2016 privind condițiile zootehnice și genealogice aplicabile ameliorării animalelor de reproducție de rasă pură, a porcilor de reproducție hibridi și a materialului germinativ provenit de la acestea, comerțului cu acestea și introducerii lor în Uniune și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 652/2014 și a Directivelor 89/608/CEE și 90/425/CEE ale Consiliului, precum și de abrogare a anumitor acte în sectorul ameliorării animalelor („Regulamentul privind ameliorarea animalelor”), cu completările ulterioare;

— Regulamentului (UE) 2020/2.220 de stabilire a anumitor dispoziții tranzitorii privind sprijinul acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și din Fondul european de garantare agricolă (FEGA) în anii 2021 și 2022 și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1.305/2013, (UE) nr. 1.306/2013 și (UE) nr. 1.307/2013 în ceea ce privește resursele și aplicarea regulamentelor respective în anii 2021 și 2022 și a Regulamentului (UE) nr. 1.308/2013 în ceea ce privește resursele și repartizarea unui astfel de sprijin pentru anii 2021 și 2022;

— Regulamentului delegat (UE) 2021/841 al Comisiei din 19 februarie 2021 de modificare a Regulamentului delegat (UE) nr. 640/2014 în ceea ce privește normele referitoare la neconformitățile legate de sistemul de identificare și înregistrare a bovinelor, ovinelor și caprinelor și la calcularea nivelului sancțiunilor administrative cu privire la animalele declarate în cadrul schemelor de ajutoare pentru animale sau al măsurilor de sprijin legate de animale;

— Regulamentului (UE) 2021/2.115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR);

— Regulamentului (UE) 2021/2.116 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1.306/2013, cu modificările ulterioare;

— Regulamentului delegat (UE) 2022/127 al Comisiei din 7 decembrie 2021 de completare a Regulamentului (UE) 2021/2.116 al Parlamentului European și al Consiliului cu norme privind agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea conturilor, garanțiile și utilizarea monedei euro;

— Regulamentului delegat (UE) 2022/1.172 al Comisiei din 4 mai 2022 de completare a Regulamentului (UE) 2021/2.116 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul integrat de administrare și control din cadrul politicii agricole comune și aplicarea și calcularea sancțiunilor administrative aferente condiționalității;

— Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2022/1.173 al Comisiei din 31 mai 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2021/2.116 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește sistemul integrat de administrare și control din cadrul politicii agricole comune;

— Regulamentului (UE) 2024/1.468 de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/2.115 și (UE) 2021/2.116 în ceea ce privește standardele privind bunele condiții agricole și de mediu, schemele pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor, modificările planurilor strategice PAC, revizuirea planurilor strategice PAC și derogările de la controale și sancțiuni;

— Legii nr. 58/1994 pentru ratificarea Convenției privind diversitatea biologică, semnată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992;

— Legii zootehnice nr. 32/2019, cu modificările ulterioare;

— Legii calului nr. 389/2005, cu modificările și completările ulterioare;

— Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 113/2002 privind identificarea și înregistrarea bovinelor în România, aprobată cu modificări prin Legea nr. 25/2003, cu modificările și completările ulterioare;

— Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015—2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 104/2015, cu modificările și completările ulterioare;

— Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 11/2021 pentru aprobarea schemelor de plăți și a unor instrumente de garantare care se aplică în agricultură în anii 2021 și 2022, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 41/2022;

— Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 142/2012, cu modificările și completările ulterioare;

— Hotărârii Guvernului nr. 1.156/2013 pentru aprobarea acțiunilor sanitar-veterinare cuprinse în Programul acțiunilor de supraveghere, prevenire, control și eradicare a bolilor la animale, a celor transmisibile de la animale la om, protecția animalelor și protecția mediului, de identificare și înregistrare a bovinelor, suinelor, ovinelor, caprinelor și ecvideelor, a acțiunilor prevăzute în Programul de supraveghere și control în domeniul siguranței alimentelor, precum și a tarifelor aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare;

— Hotărârii Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările și completările ulterioare;

— Hotărârii Guvernului nr. 1.188/2014 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Zootehnie „Prof. dr. G.K. Constantinescu”, cu modificările și completările ulterioare;

— Hotărârii Guvernului nr. 1.570/2022 privind stabilirea cadrului general de implementare a intervențiilor specifice dezvoltării rurale cuprinse în Planul strategic PAC 2023—2027, cu modificările și completările ulterioare;

— Hotărârea Guvernului nr. 875/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare;

— Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale nr. 765/2009 pentru aprobarea Normei cu privire la animalele de reproducție de rasă pură din specia bovine, cu modificările ulterioare;

— Ordinului Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 208/2022 privind aprobarea Normei sanitare-veterinare pentru implementarea procesului de identificare și înregistrare a bovinelor, ovinelor, caprinelor, porcinelor, camelidelor, cervideelor și renilor, cu modificările și completările ulterioare;

— Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014—2020, aprobat prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei C (2015) 3.508 de aprobare a Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014—2020 al României pentru sprijin din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, cu modificările și completările ulterioare;

— Planului strategic PAC 2023—2027 al României, aprobat prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene C (2022) 8.783 din 7 decembrie;

— Acordului-cadru de delegare AFIR, APIA, ANZ nr. 109/A106/11.710/2015 pentru implementarea măsurii 10 „Agromediu și climă”, submăsura 10.1 „Plăți de Agromediu și climă”, pachetul 8 „Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon” din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014—2020, aprobat prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei C (2015) 3.508, cu modificările și completările ulterioare;

— Acordului de delegare AFIR—APIA—ANZ nr. P295/A306/11.910/2024 pentru implementarea intervenției DR-03 — Agromediu și climă — Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027;

— Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului mediului, apelor și pădurilor și președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 352/636/54/2015 pentru aprobarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pentru fermieri din România, cu modificările ulterioare;

— Ordinului ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului mediului, apelor și pădurilor și al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 54/570/32/2023 pentru punerea în aplicare a normelor privind condiționalitatea în cadrul intervențiilor sub formă de plăți directe și al unor intervenții și măsuri pentru dezvoltare rurală, începând cu anul de cerere 2023, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor:

— art. 57 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 47 alin. (1) lit. b) din Hotărârea Guvernului nr. 1.570/2022 privind stabilirea cadrului general de implementare a intervențiilor specifice dezvoltării rurale cuprinse în Planul strategic PAC 2023—2027, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 9 alin. (5) și (6) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Procedura operațională privind efectuarea controlului pe teren pentru cererile de plată aferente pachetului 8, măsurii 10 „Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon” din cadrul PNDR 2014—2020/intervenției DR-03 — Agromediu și climă — Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon din cadrul Planului strategic PAC 2023—2027, ediția I, revizia 0, având cuprinsul prevăzut în anexa*) care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 483/2016 pentru aprobarea Procedurii operaționale privind efectuarea controlului pe teren pentru cererile unice de plată aferente măsurii 10, pachetul 8 „Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon” din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014—2020, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 284 și 284 bis din 14 aprilie 2016, cu modificările ulterioare, se abrogă.

Art. 3. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,

Violeta Mușat,
secretar de stat

București, 28 noiembrie 2024.
Nr. 441.

*) Anexa se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1229 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul din șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, București.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 16

din 16 septembrie 2024

Dosar nr. 1.094/1/2024

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului
Eleni Cristina Marcu	— președintele delegat al Secției penale
Carmen Elena Popoiag Marian Budă	— președintele Secției I civile — președintele delegat al Secției a II-a civile
Elena Diana Tămagă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Rodica Aida Popa	— judecător la Secția penală
Maricela Cobzariu	— judecător la Secția penală
Lucia Tatiana Rog	— judecător la Secția penală
Francisca Maria Vasile	— judecător la Secția penală
Ana-Hermina Iancu	— judecător la Secția penală
Andrei Claudiu Rus	— judecător la Secția penală
Alin Sorin Nicolescu	— judecător la Secția penală
Gheorghe Valentin Chitidean	— judecător la Secția penală
Adriana Ispas	— judecător la Secția penală
Luminița Criștiu Ninu	— judecător la Secția penală
Lia Savonea	— judecător la Secția penală
Mihail Udroi	— judecător la Secția penală
Adrian Glugă	— judecător la Secția penală
Isabelle Tocan	— judecător la Secția penală
Adina Georgeta Nicolae	— judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă
Marioara Isailă	— judecător la Secția a II-a civilă
Mihaela Mîneran	— judecător la Secția a II-a civilă
Gabriela Elena Bogasiu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Cristinel Grosu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Pe rol se află Dosarul nr. 1.094/1/2024 având ca obiect recursul în interesul legii formulat de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov privind următoarele probleme de drept:

1. *Dacă în virtutea restrângerii standardului intern vizând aplicarea legii penale mai favorabile (mitior lex) se poate considera că actele de procedură anterioare datei de 25 iunie 2018 (data publicării Deciziei nr. 297/2018) pot avea efect întreruptiv de prescripție, indiferent de stadiul procesual și indiferent de valoarea prejudiciului, fără a fi necesară evaluarea în concret a unui risc sistemic de impunitate, în toate cauzele având ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție?*

2. *Dacă actele întrerupătoare de prescripție ulterioare datei de 30 mai 2022 (data publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022) pot întrerupe curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale?*

2. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii este constituit conform prevederilor art. 473 alin. (1) din Codul de procedură penală și ale art. 31 alin. (1) și (3) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările ulterioare (*Regulamentul*).

3. Ședința este prezidată de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, doamna judecător Corina-Alina Corbu.

4. La ședința de judecată participă doamna Nicoleta Ecaterina Eucarie, procuror în cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

5. Totodată, la ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Adina Andreea Ciuhan Teodoru, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 32 din Regulament.

6. După prezentarea referatului de către magistratul-asistent, președintele Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, constatând că în cauză nu sunt cereri de formulat, chestiuni prealabile de invocat, a solicitat doamnei procuror Nicoleta Ecaterina Eucarie să susțină punctul de vedere cu privire la problemele de drept supuse dezlegării și interpretării unitare ce fac obiectul cauzei de față.

7. Reprezentantul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a solicitat, în principal, respingerea, ca inadmisibil, a recursului în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov, apreciind că nu este întrunită condiția de admisibilitate impusă de art. 471 alin. (1) din Codul de procedură penală, întrucât cererea de recurs nu vizează interpretarea legii [respectiv a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal], ci interpretarea, aplicarea și stabilirea efectelor deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, precum și ale Hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene — Marea Cameră din data de 24 iulie 2023 în Cauza C-107/23 PPU (Lin), și ale celor două ordonanțe ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, pronunțate în cauzele C-75/23 și, respectiv, C-131/23. Or, Înalta Curte de Casație și Justiție nu poate, pe calea recursului în interesul legii, interpreta deciziile pronunțate de Curtea Constituțională și nici stabili efectele pe care acestea le produc.

8. Cu referire la sesizarea formulată de Curtea de Apel Brașov, **problema de drept nr. 1** soluționată diferit de către instanțele de judecată, reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte a apreciat ca fiind corectă soluția potrivit căreia în virtutea restrângerii standardului intern vizând aplicarea legii penale mai favorabile (*mitior lex*) trebuie considerat că actele de procedură anterioare datei de 25 iunie 2018 (data publicării Deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale) au efect întreruptiv de prescripție, indiferent de stadiul procesual și indiferent de valoarea prejudiciului, fără a fi necesară evaluarea în concret a unui risc sistemic de impunitate, în toate cauzele având ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție.

9. În concret, doamna procuror a susținut că efectul cumulat al deciziilor nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale, deciziilor nr. 67/2022 și nr. 37/2024 ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, al Hotărârii Marii Camere din 24 iulie 2023, pronunțată în Cauza C-107/23 PPU Lin, și al ordonanțelor din 9 ianuarie 2024, pronunțate în cauzele C-75/23 și C-131/23, s-ar transpune astfel:

1. Actele de procedură efectuate înainte de data de 1 februarie 2014, data intrării în vigoare a noilor coduri, întrerup cursul prescripției răspunderii penale dacă au fost întocmite cu respectarea dispozițiilor procesuale ale Codului de procedură penală anterior, sub imperiul căruia au fost realizate.

2. Actele de procedură realizate în intervalul 1 februarie 2014 și 25 iunie 2018, data publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, produc efect întreruptiv al cursului termenului de prescripție în măsura în care sunt acte ce trebuie comunicate suspectului/inculpatului, fiind respectate astfel cerințele de previzibilitate, astfel cum au fost învederate prin decizia menționată, dar și ulterior confirmate prin Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022.

10. Totodată, doamna procuror a susținut că efectele întreruptive de prescripție ale actelor de procedură întocmite până la data de 25 iunie 2018 nu echivalează cu o aplicare retroactivă a legii penale defavorabile, deoarece suspjecții/inculpații nu suportă consecințe mai grave decât cele care erau previzibile la data faptelor reținute în sarcina lor.

11. Cu privire la **problema de drept nr. 2** soluționată diferit de către instanțele de judecată, reprezentantul procurorului general a susținut că este corectă soluția potrivit căreia actele ulterioare datei de 30 mai 2022 (data publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022) întrerup curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale.

12. În ceea ce privește faptele săvârșite înainte de data intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71 din 30 mai 2022 (care a pus în acord prevederile neconstituționale constatate prin Decizia nr. 358/2022 cu dispozițiile Constituției) s-a învederat că actele procedurale care trebuie comunicate suspectului sau inculpatului își produc efectele ca orice act procedural de la momentul îndeplinirii sale.

13. Nu în ultimul rând s-a susținut că vidul legislativ din perioada 25 iunie 2018—30 mai 2022 nu se aplică retroactiv ca lege penală mai favorabilă. Restrângerea standardului intern vizând aplicarea legii penale mai favorabile (*mitior lex*) va fi avută în vedere indiferent de stadiul procesual, rezultând că orice act procedural efectuat înainte de Decizia nr. 297/2018 a Curții Constituționale sau ulterior datei de 30 mai 2022 trebuie considerat ca având ca efect întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale.

14. Președintele Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii, doamna judecătoare Corina Alina Corbu, președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a reținut dosarul în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE —
COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA
RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII,
deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Problema de drept care a generat practica neunitară

15. Prin recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov s-a susținut că nu există un punct de vedere unitar cu privire la următoarele probleme de drept:

1. *Dacă în virtutea restrângerii standardului intern vizând aplicarea legii penale mai favorabile (mitior lex) se poate considera că actele de procedură anterioare datei de 25 iunie 2018 (data publicării Deciziei nr. 297/2018) pot avea efect întreruptiv de prescripție, indiferent de stadiul procesual și indiferent de valoarea prejudiciului, fără a fi necesară evaluarea în concret a unui risc sistemic de impunitate, în toate cauzele având ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție?*

2. *Dacă actele întrerupătoare de prescripție ulterioare datei de 30 mai 2022 (data publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022) pot întrerupe curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale?*

II. Examen jurisprudențial — Soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești

16. II. A. Cu referire la **prima problemă de drept soluționată diferit de instanțele judecătorești**, respectiv: *Dacă în virtutea restrângerii standardului intern vizând aplicarea legii penale mai favorabile (mitior lex) se poate considera că actele de procedură anterioare datei de 25 iunie 2018 (data publicării Deciziei nr. 297/2018) pot avea efect întreruptiv de prescripție, indiferent de stadiul procesual și indiferent de valoarea prejudiciului, fără a fi necesară evaluarea în concret a unui risc sistemic de impunitate, în toate cauzele având ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție, analiza jurisprudenței se realizează pe mai multe paliere.*

17. II. A. 1. Aplicarea hotărârilor Curții de Justiție de către instanțele naționale

18. Într-o primă orientare a jurisprudenței, instanțele nu au aplicat hotărârile în materie ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, motivând că „nu există o legislație comunitară obligatorie în materie de prescripție” care să facă obiectul interpretării de către Curtea de Justiție sau că „infracțiunile de evaziune fiscală (cu TVA) nu pot fi considerate a fi susceptibile să prejudicieze în mod direct interesele financiare ale Uniunii Europene”.

19. Tot astfel, s-a considerat că infracțiunile de evaziune fiscală privind regimul TVA nu aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene, invocându-se lipsa unei legături suficient de clare cu dreptul Uniunii Europene și a posibilității de a recupera prejudiciile prin soluționarea acțiunii civile.

20. Un alt argument în susținerea acestei opinii a fost și acela că, „din moment ce Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu a impus obligația de a fi lăsate neaplicate deciziile Curții Constituționale prin care au fost invalidate dispozițiile legislative naționale care reglementează cauzele de întrerupere a termenului de prescripție în materie penală, înseamnă că aceste decizii vor fi aplicate de instanțele naționale, întărind acest raționament prin cele statuate la finalul răspunsului”.

21. Alte instanțe au susținut că aplicarea hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene doar în anumite materii (pentru protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene și combaterea corupției) determină un tratament discriminatoriu față de alte persoane acuzate de alte infracțiuni prescriptibile.

22. În opinia contrară s-a susținut că hotărârile în materie ale Curții de Justiție sunt pe deplin aplicabile în cauzele interne care au ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție, indiferent de stadiul procesual.

23. În practica recentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a reținut că hotărârea preliminară se aplică cauzelor pendinte, menționându-se expres în considerentele unei astfel de hotărâri că aceasta „operează exclusiv în cauzele pendinte la data pronunțării acesteia”.

24. Alte instanțe au reținut că Hotărârea Lin (Cauza C-107/23) se aplică în cauzele privind infracțiuni de evaziune fiscală referitoare la regimul TVA, având în vedere că atât obiectul cauzei interne era constituit din astfel de infracțiuni, cât și conformitatea cu jurisprudența consacrată a Curții de Justiție (Hotărârea Curții, în Marea Cameră, din 26 februarie 2013, în Cauza C617/10, Åkerberg Fransson, pct. 24—31), context în care nu se poate aprecia că „nu există o legătură suficient de clară cu dreptul Uniunii Europene”. Mai mult, instanțele respective au subliniat că Hotărârea Lin se aplică în cauzele privind infracțiuni de evaziune fiscală referitoare la regimul TVA rămase în fază de tentativă — conform prevederilor exprese ale art. 2 alin. (1) din Convenția PIF — astfel că apare *contra legem* opinia contrară cu argumentul că „prescripția răspunderii penale nu împiedică statul român să recupereze prejudiciile cauzate bugetului general prin neplata frauduloasă a TVA”. Aceste

instanțe au subliniat că aplicarea hotărârilor Curții de Justiție nu are efect discriminatoriu — în sensul tratării în mod diferit a unor situații anologice fără o justificare obiectivă și rezonabilă — întrucât, pe de o parte, situațiile nu sunt similare pentru că au ca obiect infracțiuni diferite și, pe de altă parte, eventuala lor tratare diferită derivă din caracterul obligatoriu al hotărârilor Curții de Justiție, care a fost sesizată doar în domeniile respective.

25. II. A. 2. Restrângerea aplicării standardului intern privind *mitior lex*

26. Într-o primă orientare jurisprudențială s-a reținut că standardul intern privind *mitior lex* nu poate fi restrâns, astfel că art. 155 alin. (1) din Codul penal nu poate fi interpretat prin prisma hotărârilor preliminare ca împiedicând aplicarea în forma sa mai favorabilă, în mod retroactiv, în favoarea acuzatului. Sub acest aspect, unele instanțe au statuat expres că aplicarea considerentelor din Hotărârea Lin (Cauza C-107/23) ar lăsa neaplicat standardul național de protecție, având în vedere principiul legalității infracțiunilor și pedepselor, astfel cum este protejat în dreptul român, sub aspectul cerințelor acestuia referitoare la previzibilitatea legii penale, inclusiv a regimului prescripției răspunderii penale.

27. Într-o *opinie concordantă* instanțele nu au aplicat Hotărârea Lin, cu motivarea că a fost încălcată prezumția Bosfor prin caracterul vădit deficitar al protecției dreptului prevăzut de art. 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene față de standardul din art. 7 din Convenția europeană a drepturilor omului, în condițiile în care s-a reținut în cauza penală „reactivarea răspunderii penale” prin intermediul acestei hotărâri, ulterior împlinirii termenului de prescripție stabilit de legea internă ca fiind incident în cauză.

28. În susținerea acestei opinii, unele instanțe interne au concluzionat că principiul legalității infracțiunilor și a pedepselor obligă, în dreptul intern, la aplicarea retroactivă a legii penale mai favorabile, fără nicio excepție, ori că „*principiul legalității impune judecătorului să procedeze la interpretarea strictă a legii penale și să nu aplice retroactiv dispozițiile legii penale substanțiale, cu excepția legii penale mai favorabile*”.

29. Pe de altă parte, instanțele au reținut că durata termenelor generale de prescripție din dreptul intern satisface standardul european în materie, astfel că nu este necesar să fie aplicate dispozițiile legale naționale conținând termene speciale (cazurile de întrerupere a prescripției), care au fost declarate neconstituționale.

30. În *cealaltă orientare a jurisprudenței* instanțele au reținut că aplicarea standardului intern *mitior lex* poate fi restrânsă, inclusiv conform practicii instanței constituționale și a instanței supreme, astfel că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal nu pot fi interpretate decât prin prisma hotărârilor preliminare, care împiedică aplicarea formei sale mai favorabile, în mod retroactiv, în favoarea acuzatului, ca lege penală mai favorabilă (*mitior lex*), ca urmare a unei „*necesare puneri în balanță*” a standardelor concurente, nefiind nicidecum încălcată prezumția Bosfor.

31. II. A. 3. Evaluarea riscului sistemic de impunitate

32. Într-o *orientare a practicii judiciare* s-a reținut că riscul sistemic de impunitate nu poate fi evaluat de către instanța de judecată sau, dimpotrivă, trebuie apreciat în concret de către fiecare instanță pentru fiecare cauză dedusă judecătii. În susținerea acestei opinii unele instanțe naționale au precizat că nu există „*criterii prestabilite*” pentru aprecierea riscului sistemic de impunitate, iar altele au reținut inexistența în genere a unui risc sistemic de impunitate, menționând că „*riscul sistemic de impunitate a faptelor de corupție se regăsește doar la nivel de afirmație*”.

33. Alte instanțe au considerat că riscul sistemic de impunitate nu poate fi apreciat din cauza lipsei probatoriului vizând *ansamblul dosarelor penale și soluțiilor definitive vizate de legislația penală în discuție la nivelul întregului sistem judiciar național*.

34. Pe de altă parte, alte instanțe au reținut că riscul sistemic de impunitate poate fi apreciat în ansamblul legislației specifice, însă doar prin raportare la necesitatea respectării drepturilor fundamentale ale omului, instanțele reținând că „*îndeplinirea unei strategii de politică penală națională sau regională, chiar europeană, nu poate justifica încălcarea unor principii și unor drepturi individuale fundamentale, cum ar fi principiul legalității incriminării și a sancțiunilor* (nullum crimen, nulla poena sine lege), în conținutul căruia se integrează și instituția prescripției”.

35. Într-o *altă orientare a practicii judiciare* s-a reținut că riscul sistemic de impunitate nu trebuie stabilit în fiecare cauză în parte, având în vedere că prin hotărârile Curții de Justiție s-a stabilit, în mod expres și fără echivoc, că situația procesuală internă „*generează un risc intrinsec de impunitate*”, ținând seama, pe de o parte, de un argument teoretic general, în sensul că textul legal incident din dreptul intern este de aplicabilitate generală pentru infracțiunile prescriptibile (art. 155 din Codul penal) și, pe de altă parte, de considerente particulare concrete, sens în care au fost invocate datele relevante la nivel național care indică impactul într-un număr semnificativ de cauze (făcându-se trimitere expresă la rapoartele Comisiei Europene).

36. II. A. 4. Aplicarea Ordonanței din 9 ianuarie 2024 a Curții de Justiție în Cauza C-131/23 privind interpretarea Deciziei 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 (MCV)

37. Într-o *orientare a practicii judiciare* s-a reținut că decizia MCV nu se mai aplică, având în vedere că a fost abrogată și că ordonanța Curții de Justiție se aplică doar în cauzele care implică fonduri europene și de corupție la nivel înalt, iar nu în orice cauze de corupție.

38. Într-o *altă orientare a jurisprudenței* s-a reținut că decizia MCV se aplică faptelor săvârșite în perioada în care aceasta era în vigoare, iar Ordonanța Curții de Justiție a Uniunii Europene din 9 ianuarie 2024 din Cauza C-131/23 se aplică inclusiv în cauzele care implică fonduri europene și indiferent de domeniul sau nivelul de corupție ce face obiectul cauzei.

39. II. B. Cu referire la **a doua problemă de drept** soluționată diferit de instanțele judecătorești, respectiv: *Dacă actele întrerupătoare de prescripție ulterioare datei de 30 mai 2022 (data publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022) pot întrerupe curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale, s-a constatat existența următoarelor orientări jurisprudențiale:*

40. Într-o *soluție de practică națională* s-a reținut că efectele întreruptive se mențin și pentru actele de după 25 iunie 2018 (cu excepția celor de până la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022). În acest sens s-a reținut: „*Aplicând direct normele legale anterior citate cât și Hotărârea Curții de Justiție, rezultă că efectul întreruptiv al actelor procedurale încheiate anterior datei de 25 iunie 2018, fiind guvernat de principiul aplicării legii penale mai favorabile, nu de principiul legalității incriminării și al pedepsei, se impune a se considera că se produce în continuare și după data de 25 iunie 2018*”. În acest sens s-a reținut că prin Hotărârea Lin s-a stabilit necesitatea interpretării prevederilor dreptului Uniunii prin înlăturarea aplicării principiului *mitior lex* în cauzele incidente, de esența căruia este extinderea formei mai blânde în mod extractiv (retroactiv în ipoteza de față), context în care prevederea legală în varianta mai puțin severă nu trebuie luată în considerare decât în perioada sa de activitate, în care a fost viciată sub aspectul previzibilității sale, în acord cu soluțiile instanței de contencios constituțional, revenind-se astfel la aplicabilitatea principiului activității legii penale, consacrat prin art. 3 din Codul penal.

41. Într-o *altă orientare de jurisprudență* instanțele au considerat că doar actele întrerupătoare de prescripție

anterioare datei de 25 iunie 2018 (data publicării celei dintâi decizii ale instanței constituționale) pot fi avute în vedere la întreruperea cursului prescripției. În acest sens, practica a învederat că „din Hotărârea Lin se desprinde ideea că aplicarea principiului legii penale mai favorabile nu poate justifica repunerea în discuție a întreruperilor termenului de prescripție efectuate anterior datei publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, astfel că, în cazul existenței unor acte de procedură cu efect întreruptiv de prescripție anterior datei de 25 iunie 2018, se va lua în considerare termenul special de prescripție a răspunderii penale”.

III. Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție

42. **Prin Decizia nr. 67 din 25 octombrie 2022**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1141 din 28 noiembrie 2022, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a stabilit, cu caracter obligatoriu, că *normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse, din perspectiva aplicării lor în timp, principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 din Codul penal, cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului mitior lex prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituția României, republicată, și art. 5 din Codul penal.*

43. **Prin Decizia nr. 37 din 17 iunie 2024**, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a stabilit că: 1. *Instanțele de judecată nu pot lăsa neaplicată dezlegarea chestiunii de drept privitoare la aplicarea principiului mitior lex în materia întreruperii cursului prescripției răspunderii penale, dată prin Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, în limitele rezultate din hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțată în 24 iulie 2023 în Cauza C-107/23 PPU (limite prevăzute în dispozitivul hotărârii la pct. 1 teza a II-a).*

2. *Dezlegarea dată prin Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală se va aplica în condițiile stabilite de aceasta și actelor de procedură efectuate înainte de 25 iunie 2018, data publicării Deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale.*

IV. Jurisprudența relevantă a Curții Constituționale a României

44. **Prin Decizia Curții Constituționale a României nr. 297 din 26 aprilie 2018**¹ s-a constatat că soluția legislativă care prevedea întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză” din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională, deoarece dispozițiile legale sunt lipsite de previzibilitate și totodată contrare principiului legalității incriminării și pedepsei, întrucât sintagma „oricărui act de procedură” din cuprinsul acestora are în vedere și acte ce nu sunt comunicate suspectului sau inculpatului, nepermițându-i acestuia să cunoască aspectul întreruperii cursului prescripției și al începerii unui nou termen de prescripție a răspunderii sale penale (pct. 31).

45. **Prin Decizia nr. 358 din 26 mai 2022**², Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal sunt neconstituționale în ansamblul lor. Pentru a decide astfel, instanța de contencios constituțional a reținut că Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 a sancționat unica *soluție legislativă* pe care textul de lege criticat o conținea, astfel că aceasta nu va putea

fi încadrată în categoria deciziilor interpretative, ci, prin efectele pe care le produce, împrumută natura juridică a unei decizii simple/extreme, întrucât, constatând neconstituționalitatea faptului că întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale se realiza prin îndeplinirea *oricărui act de procedură în cauză*, Curtea a sancționat unica soluție legislativă pe care dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal o reglementau.

V. Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului

46. Prin Hotărârea din 24 mai 2007 în **Cauza Dragotoniu și Militaru-Pidhorni împotriva României**, Curtea a reamintit că *art. 7 § 1 din Convenție consacră, la modul general, principiul legalității delictelor și a pedepselor (nullum crimen, nulla poena sine lege) și interzice, în mod special, aplicarea retroactivă a dreptului penal atunci când ea se face în dezavantajul acuzatului.*

47. Prin Hotărârea din 17 septembrie 2009 în **Cauza Scoppola împotriva Italiei** (nr. 2), Curtea a arătat că, chiar dacă art. 7 § 1 din Convenție nu menționează în mod special principiul retroactivității legii penale mai favorabile, această dispoziție nu garantează doar principiul neretroactivității legilor penale mai severe, ci și, implicit, principiul retroactivității legii penale mai favorabile. Acest principiu se transpune prin regula conform căreia, în cazul în care legea penală în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii este diferită de legile penale ulterioare adoptate înainte de pronunțarea hotărârii definitive, instanța trebuie să aplice legea ale cărei dispoziții sunt mai favorabile inculpatului.

48. Prin Hotărârea din 21 octombrie 2013 în **Cauza Del Río Prada împotriva Spaniei**, Curtea a reținut că garanția consacrată în art. 7 din Convenție, componentă esențială a supremației legii, ocupă un loc primordial în cadrul sistemului de protecție al Convenției. Așa cum decurge din obiectul și scopul său, acest drept trebuie interpretat și aplicat de o așa manieră încât să asigure o protecție efectivă împotriva urmării penale, a condamnării și a sancționării arbitrare.

49. Prin Hotărârea din 24 ianuarie 2012, pronunțată în **Cauza Mihai Toma împotriva României**, Curtea Europeană a statuat că art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cere, în virtutea unor principii bine stabilite, ca legea „să interzică aplicarea retroactivă a legislației penale mai punitive în detrimentul acuzatului și să garanteze aplicarea retroactivă a legislației mai favorabile”.

50. Prin **Avizul consultativ solicitat de Curtea de Casație din Armenia, Cererea nr. P16-2019-001, 26 aprilie 2022**, Curtea a reținut că, „în cazul în care o infracțiune penală se prescrie în conformitate cu dreptul intern, iar termenul de prescripție aplicabil a expirat deja, articolul 7 din Convenție se opune reluării urmării penale cu privire la o astfel de infracțiune. În primul rând, revine instanței naționale sarcina de a stabili dacă normele de drept internațional care au forță juridică în sistemul juridic național pot oferi un temei juridic suficient de clar și previzibil în sensul articolului 7 din Convenție pentru a concluziona că infracțiunea în cauză nu este supusă prescripției”.

VI. Jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene

51. **Prin Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 5 decembrie 2017, pronunțată în Cauza C42/17 (Taricco 2)**, s-a decis: „Articolul 325 alineatele (1) și (2) TFUE trebuie interpretat în sensul că impune instanței naționale ca, în cadrul unei proceduri penale având ca obiect infracțiuni privind TVA-ul, să lase neaplicate dispoziții interne în materie de prescripție care intră

¹ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018.

² Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022.

sub incidența dreptului material național și care se opun aplicării unor sancțiuni penale efective și disuasive într-un număr considerabil de cazuri de fraudă gravă aducând atingere intereselor financiare ale Uniunii sau care prevăd termene de prescripție mai scurte pentru cazurile de fraudă gravă aducând atingere intereselor respective decât pentru cele aducând atingere intereselor financiare ale statului membru în cauză, cu excepția cazului în care o astfel de neaplicare determină o încălcare a principiului legalității infracțiunilor și pedepselor, din cauza unei lipse de precizie a legii aplicabile sau pentru motivul aplicării retroactive a unei legislații care impune condiții de incriminare mai severe decât cele în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii.”

52. Hotărârea Curții (Marea Cameră) din data de 24 iulie 2023, pronunțată în Cauza C-107/23 PPU [Lin]. Curtea a decis: „Articolul 325 alineatul (1) TFUE și articolul 2 alineatul (1) din Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind protejerea intereselor financiare ale Comunităților Europene, semnată la Bruxelles la 26 iulie 1995 și anexată la Actul Consiliului din 26 iulie 1995, trebuie interpretate în sensul că instanțele unui stat membru nu sunt obligate să lase neaplicate deciziile curții constituționale a acestui stat membru prin care este invalidată dispoziția legislativă națională care reglementează cauzele de întrerupere a termenului de prescripție în materie penală din cauza încălcării principiului legalității infracțiunilor și pedepselor, astfel cum este protejat în dreptul național, sub aspectul cerințelor acestuia referitoare la previzibilitatea și la precizia legii penale, chiar dacă aceste decizii au drept consecință încetarea, ca urmare a prescripției răspunderii penale, a unui număr considerabil de procese penale, inclusiv procese referitoare la infracțiuni de fraudă gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene.

În schimb, dispozițiile menționate ale dreptului Uniunii trebuie interpretate în sensul că instanțele acestui stat membru sunt obligate să lase neaplicat un standard național de protecție referitor la principiul aplicării retroactive a legii penale mai favorabile (lex mitior) care permite repunerea în discuție, inclusiv în cadrul unor căi de atac îndreptate împotriva unor hotărâri definitive, a întreruperii termenului de prescripție a răspunderii penale în astfel de procese prin acte de procedură intervenite înainte de o asemenea invalidare.

Principiul supremației dreptului Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări sau unei practici naționale potrivit căreia instanțele naționale de drept comun ale unui stat membru sunt ținute de deciziile curții constituționale, precum și de cele ale instanței supreme ale acestui stat membru și nu pot, din acest motiv și cu riscul angajării răspunderii disciplinare a judecătorilor în cauză, să lase neaplicată din oficiu jurisprudența rezultată din deciziile menționate, chiar dacă ele consideră, în lumina unei hotărâri a Curții, că această jurisprudență este contrară unor dispoziții ale dreptului Uniunii care au efect direct.”

VII. Opinia Colegiului de conducere al Curții de Apel Brașov

53. În ce privește **standardul intern de natură constituțională privind mitior lex**, Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a susținut că acesta permite realizarea unui just echilibru între principiile de drept concurente, în acord cu jurisprudența instanțelor interne și a instanțelor europene, luând în considerare și doctrina clasică de specialitate în materia drepturilor omului. *Principiul legii penale mai favorabile*, privit din perspectiva dreptului intern, poate fi pus în balanță atât cu alte principii de drept, precum principiul echității (*Decizia nr. 511/2013 a Curții Constituționale a României*) și principiul securității juridice (*Hotărârea prealabilă nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție*), cât și cu necesitatea protecției intereselor financiare ale Uniunii Europene (*Hotărârea Lin a Curții de Justiție a Uniunii Europene*) și a combaterii corupției

(Ordonanța din 9 ianuarie 2024 a Curții de Justiție a Uniunii Europene), context în care standardul intern *mitior lex* poate și trebuie să fie adaptat la standardul unional, în acord cu interpretarea conformă cu dreptul internațional cerută de art. 20 alin. (2) din Constituția României, fără să se constate existența vreunei neconcordanțe între acestea.

54. Cu referire la **riscul sistemic de impunitate** Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a susținut că toate hotărârile incidente ale Curții de Justiție au prevăzut expres că situația internă generează un risc sistemic de impunitate intrinsec, astfel că acesta nu mai trebuie demonstrat în concret în fiecare cauză în parte; în caz contrar s-ar lipsi de efecte soluțiile instanței europene și s-ar goli de conținut o astfel de noțiune autonomă de dreptul Uniunii, consacrată în practica Curții de Justiție. Mai mult, *conceptul de „risc sistemic de impunitate”* este o noțiune autonomă consacrată în dreptul Uniunii Europene, ce trebuie să fie aplicată și interpretată doar conform jurisprudenței Curții de Justiție.

55. Totodată, Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a susținut că **Decizia MCV este aplicabilă faptelor săvârșite în perioada ei de activitate, indiferent dacă faptele vizează sau nu fonduri europene**, incluzând infracțiuni de corupție în general, fără nicio circumstanțiere. În acest context s-a precizat că Decizia MCV era abrogată la data de 9 ianuarie 2024 când a fost pronunțată ordonanța Curții de Justiție în Cauza C-131/23, instanța europeană reținând aplicarea ei în cauza principală, rezultând implicit necesitatea aplicării ei în acest litigiu principal, aspect care, în caz contrar, ar fi constituit cauză de inadmisibilitate a trimiterii preliminare. Nu se poate aprecia nici că aplicarea ordonanței se limitează la astfel de cauze principale, precum cele din litigiul principal aflat în stadiul unei căi de atac extraordinare (contestație în anulare), având în vedere că Hotărârea Lin, la care face trimitere Ordonanța C-131/23, este ea însăși aplicabilă inclusiv în cursul judecării, nu doar cauzelor definitiv judecate, conform Ordonanței din aceeași dată de 9 ianuarie 2024 din Cauza C-75/23.

56. Având în vedere cele expuse, constatând că problemele de drept au primit o soluționare diferită din partea instanțelor judecătorești, Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a susținut că, în interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 155 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, prin raportare la deciziile nr. 297/2018 și nr. 318/2022 ale Curții Constituționale, la Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unei chestiuni prealabile, precum și la Hotărârea preliminară din 24 iulie 2024 în Cauza C-107/23 Lin (PPU) și ordonanțele din 9 ianuarie 2024 în cauzele C-75/23 și C-131/23 ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, în lumina art. 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și art. 7 din Convenția europeană a drepturilor omului, soluția este următoarea:

„1. **În virtutea restrângerii standardului intern vizând aplicarea legii penale mai favorabile (mitior lex), actele de procedură anterioare datei de 25 iunie 2018 (data publicării Deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale a României) pot avea efect întreruptiv de prescripție, indiferent de stadiul procesual și indiferent de valoarea prejudiciului, fără a fi necesară evaluarea în concret a unui risc sistemic de impunitate, în toate cauzele având ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție.**

2. **Actele întrerupătoare de prescripție ulterioare datei de 30 mai 2022 (data publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022) nu pot întrerupe curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale.**”

VIII. Opinia specialiștilor

57. În considerarea dispozițiilor art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, specialiștii din cadrul Academiei de Studii

Economice din București, Universității București, Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Universității din Craiova, Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, Universității din Oradea, Universității de Vest din Timișoara și Universității „Nicolae Titulescu” din București au fost solicitați să exprime un punct de vedere asupra chestiunii de drept soluționate diferit.

58. În punctul de vedere transmis, **Departamentul de Drept din cadrul Facultății de drept a Academiei de Studii Economice din București** a susținut că nu se poate considera, pentru faptele comise înainte de intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022, că actele de procedură anterioare datei de 25 iunie 2018 (data publicării Deciziei nr. 297/2018) sau ulterioare datei de 30 mai 2022 (data intrării în vigoare Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022) pot avea efect întreruptiv de prescripție în vreo cauză penală. Această concluzie se impune indiferent de valoarea prejudiciului, de o eventuală evaluare a unui risc sistemic de impunitate sau de faptul că acele cauze au ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție.

59. Instanțele de judecată nu pot fi obligate să lase neaplicat principiul legii penale mai favorabile (*astfel cum este el interpretat în mod constant în doctrina și jurisprudența națională*) deoarece în caz contrar s-ar ajunge a fi aplicat în defavoarea inculpatului un standard inferior de protecție a drepturilor și libertăților fundamentale.

60. În ceea ce privește principiul *tempus regit actum* în materia întreruperii prescripției răspunderii penale, opinia menționează jurisprudența fostului Tribunal Suprem în sensul celui de al doilea punct de vedere, „dispozițiile actualului Cod penal cu privire la prescripția răspunderii penale sunt mai favorabile în ceea ce privește întreruperea cursului prescripției, întrucât nu prevăd ca având caracter întreruptiv toate actele procesuale de urmărire penală sau de judecată, ci numai cele care, potrivit legii, trebuie comunicate învinutului sau inculpatului în desfășurarea procesului penal.”³, precum și doctrina care a confirmat justetea acestei soluții, arătând că: „legea nouă este mai favorabilă, deoarece este mai restrictivă în raport cu actele procesuale care întrerup prescripția, înlesnind astfel împlinirea mai rapidă a termenului de prescripție, chiar dacă prin ipoteză ar prevedea un termen mai lung de prescripție a incriminării decât legea anterioară.”⁴

61. S-a apreciat că ipoteza este identică cu cea rezultată din aplicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018. Împrejurarea că întreruperea prescripției răspunderii penale este guvernată în totalitate de principiul *mitior lex* rezultă în mod clar din Decizia Curții Constituționale nr. 1.092/2012, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 67 din 31 ianuarie 2013. Totodată, efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 sunt detaliate în Decizia nr. 358/2022. Astfel, în paragraful 73 al Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 se menționează că pe perioada cuprinsă între data publicării respectivei decizii și până la intrarea în vigoare a unui act normativ care să clarifice norma, prin reglementarea expresă a cazurilor apte să întrerupă cursul termenului prescripției răspunderii penale, *fondul activ al legislației nu conține vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale*.

62. Or, aprecierea că actele de procedură efectuate înainte de 25 iunie 2018 continuă să producă efecte întreruptive, deși nu ar mai putea produce un astfel de efect în ipoteza în care au fost efectuate ulterior acestei date, reprezintă o interpretare în defavoarea inculpatului, fapt care nu este permis.

63. Mai mult, o astfel de interpretare a dispozițiilor legale în defavoarea inculpatului, în condițiile mai sus-menționate, ar fi lipsită de previzibilitate. În acest sens s-a făcut referire, *per a contrario*, la Cauza *Borcea contra României*, în care s-a pus problema previzibilității dispozițiilor legale privitoare la prescripția răspunderii penale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, constatând că funcția decizională încredințată instanțelor servește la îndepărtarea îndoielilor ce ar putea exista în privința interpretării normelor, cu mențiunea că, spre deosebire de situația existentă în această cauză, unde jurisprudența privind posibilitatea aplicării legii penale mai favorabile pe instituții autonome era contradictorie, în ipoteza întreruperii prescripției răspunderii penale jurisprudența era constantă în sensul că actele de procedură îndeplinite înainte de publicarea Deciziei nr. 297/2018 nu își mai păstrau efectul întreruptiv dacă nu erau supuse comunicării suspectului sau inculpatului.

64. **În argumentarea opiniei s-a făcut referire la art. 7 § 1 din Convenție și la jurisprudența CEDO din Cauza Scoppola împotriva Italiei (nr. 2) (MC), pct. 103—109 și Avizul emis în data de 26 aprilie 2022 la sesizarea Curții de Casație din Armenia, în temeiul Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Cererea nr. P16-2021-001, 26 aprilie 2021).**

65. În consecință, pentru argumentele prezentate, s-a apreciat că **instanțele de judecată nu pot fi obligate să lase neaplicată dezlegarea chestiunii de drept privitoare la aplicarea principiului *mitior lex* în materia întreruperii cursului prescripției, dată prin Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțată în 24 iulie 2023 în Cauza C-107/23 PPU neputând institui o astfel de obligație**. În caz contrar s-ar ajunge la interpretarea unei norme juridice în defavoarea inculpatului, în condițiile în care o astfel de interpretare nu a existat în jurisprudența națională înainte de 2022. O soluție contrară ar genera importante consecințe negative din perspectiva previzibilității legii penale.

IX. Punctul de vedere exprimat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

66. În punctul de vedere formulat, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în principal, a solicitat respingerea, ca inadmisibil, a recursului în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov, apreciind că nu este întrunită condiția de admisibilitate impusă de art. 471 alin. (1) din Codul de procedură penală, întrucât cererea de recurs nu vizează interpretarea legii (*respectiv a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal*), ci interpretarea, aplicarea și stabilirea efectelor deciziilor Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022, precum și ale Hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene — Marea Cameră din data de 24 iulie 2023, în Cauza C-107/23 PPU [Lin], și ale celor două ordonanțe ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, pronunțate în cauzele C-75/23 și, respectiv, C-131/23. Or, Înalta Curte de Casație și Justiție nu poate, pe calea recursului în interesul legii, interpreta deciziile pronunțate de Curtea Constituțională și nici stabili efectele pe care acestea le produc.

67. În argumentarea opiniei formulate s-a arătat că Înalta Curte de Casație și Justiție nu este abilitată ca în procedura prevăzută de art. 471 din Codul de procedură penală să se pronunțe cu privire la aplicarea dreptului Uniunii Europene cu privire la efectele deciziilor Curții de Justiție a Uniunii Europene, limitele aplicării acestora sau conformitatea efectelor aplicării

³ Tribunalul Suprem, Secția penală, dec. nr. 2185/1970 în V. Papadopol, M. Popovici, *Repertoriu alfabetic de practică judiciară în materie penală pe anii 1969—1975*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1975, p. 42.

⁴ G. Antoniu, *Tratat de Drept Penal*, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2015, p. 327.

dreptului unional cu dispozițiile Convenției Europene a Drepturilor Omului, incidente în cazurile în care se verifică împlinirea/întreruperea termenului de prescripție, ci se pronunță cu privire la interpretarea normelor de drept național.

68. Cu privire la prima problemă de drept supusă interpretării unitare s-a apreciat ca fiind corectă soluția potrivit căreia, *în virtutea restrângerii standardului intern vizând aplicarea legii penale mai favorabile* (mitior lex) *trebuie considerat că actele de procedură anterioare datei de 25 iunie 2018 (data publicării Deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale) au efect întreruptiv de prescripție, indiferent de stadiul procesual și indiferent de valoarea prejudiciului, fără a fi necesară evaluarea în concret a unui risc sistemic de impunitate, în toate cauzele având ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție.*

69. În argumentarea acestei soluții, procurorul general a evidențiat următoarele aspecte:

70. a) *Cauzele penale în care își găsesc aplicabilitatea cele trei hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene*, pronunțate în cauzele C-107/23 PPU Lin, C-75/23 și C-131/23, vizează infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, inclusiv infracțiunile de evaziune fiscală în materie de TVA, indiferent de quantumul prejudiciului, și infracțiunile de corupție care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii; infracțiunile de corupție la nivel înalt, la nivelul administrației publice locale, dar și infracțiunile de corupție în general.

71. b) *Principiul supremației dreptului Uniunii Europene* — instanțele naționale, în asigurarea principiului supremației, fiind însărcinate cu aplicarea în cadrul competenței proprii a dispozițiilor dreptului Uniunii, în cazul în care nu pot să procedeze la o interpretare a reglementării naționale care să fie conformă cu cerințele dreptului Uniunii, *trebuie să lase neaplicată orice reglementare sau practică națională, chiar și ulterioară, care este contrară unei dispoziții de drept al Uniunii.*

72. În jurisprudența sa, Curtea de Justiție a precizat că în măsura în care instanța națională (Curtea Constituțională) ar considera că respectarea unei obligații impuse de dreptul unional încalcă identitatea națională a statului membru, aceasta nu este autorizată să înlăture aplicarea unei norme de drept al Uniunii, ci aceasta trebuie să sesizeze Curtea de Justiție cu o cerere de decizie preliminară în temeiul art. 267 TFUE pentru aprecierea validității acestei dispoziții în lumina art. 4 alin. (2) TUE, Curtea fiind singura competentă să constate nevaliditatea unui act al Uniunii. Curtea de Justiție a mai menționat că deține o competență exclusivă pentru a furniza interpretarea definitivă a dreptului Uniunii, astfel că, Curtea Constituțională a unui stat membru nu poate, pe baza propriei interpretări a unor dispoziții de drept al Uniunii, inclusiv a art. 267 TFUE, să statueze în mod valabil că Curtea a pronunțat o hotărâre care depășește sfera sa de competență și, prin urmare, să refuze să dea curs unei hotărâri pronunțate cu titlu preliminar de Curte.

73. c) *Restrângerea standardului intern vizând aplicarea legii penale mai favorabile*, cu consecința acordării actelor de procedură realizate anterior datei de 25 iunie 2018 a efectului întreruptiv de prescripție a răspunderii penale, indiferent de stadiul procesual.

74. Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale și Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție relevă un standard național constituțional de protecție a principiului legalității, întrucât statuează că normele care reglementează prescripția și actele întreruptive ale cursului prescripției reprezintă norme de drept penal supuse principiului legalității în cele două componente ale sale referitoare, pe de o parte, la cerințele de previzibilitate și precizie și, pe de altă parte, la regula aplicării retroactive a dispozițiilor penale mai favorabile.

75. Acest standard național constituțional în materia principiului legalității este unul superior atât standardului stabilit de art. 49 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, cât și standardului impus de art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Această concluzie decurge din faptul că ambele instanțe europene au stabilit, prin jurisprudența lor, că normele care reglementează prescripția în materie penală nu intră în domeniul de aplicare al principiului legalității, astfel cum acest principiu este reglementat atât de Cartă, cât și de Convenție.

76. În concluzie s-a susținut că efectul cumulat al deciziilor nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale, deciziilor nr. 67/2022 și nr. 37/2024 ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, Hotărârii Marii Camere din 24 iulie 2023, pronunțate în Cauza C-107/23 PPU Lin, și al ordonanțelor din 9 ianuarie 2024, pronunțate în cauzele C-75/23 și C-131/23, s-ar transpune astfel:

— actele de procedură efectuate înainte de data de 1 februarie 2014, data intrării în vigoare a noilor coduri, întrerup cursul prescripției răspunderii penale, dacă au fost întocmite cu respectarea dispozițiilor procesuale ale Codului de procedură penală anterior, sub imperiul căruia au fost realizate, respectiv sunt acte de procedură care trebuiau comunicate învinuitului/inculpatului;

— actele de procedură realizate în intervalul 1 februarie 2014 — 25 iunie 2018 (*data publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018*) produc efect întreruptiv al cursului termenului de prescripție în măsura în care sunt acte ce trebuie comunicate suspectului/inculpatului, fiind respectate astfel cerințele de previzibilitate, astfel cum au fost învederate prin decizia menționată, dar și ulterior confirmate prin Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022.

77. Conferirea de efecte întreruptive de prescripție actelor de procedură întocmite până la data de 25 iunie 2018 nu echivalează cu o aplicare retroactivă a legii penale defavorabile, deoarece suspectii/inculpații nu suportă consecințe mai grave decât cele care erau previzibile la data faptelor reținute în sarcina lor (în cazul actelor de procedură realizate înainte de 1 februarie 2014).

78. d) *Chestiunea de drept referitoare la evaluarea unui risc sistemic de impunitate* — Hotărârea Marii Camere din 24 iulie 2023 și cele două ordonanțe din 9 ianuarie 2024 conțin toate elementele necesare care să permită instanței de trimitere să le aplice în cauza sa concretă, inclusiv aspectele referitoare la noțiunile „risc sistemic de impunitate” și „număr semnificativ de cauze”, noțiuni reținute deja de Curtea de Justiție a Uniunii Europene ca fiind incidente în România în cauzele de corupție (*paragraful 69 din ordonanța pronunțată în Cauza C-131/23 și paragraful 66 din ordonanța pronunțată în Cauza C-73/23*) și în cauzele privind infracțiunile de fraudă gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii (*paragraful 91 din Hotărâre*), în special, în cauzele a căror complexitate impune efectuarea unor cercetări mai îndelungate de către autoritățile penale.

79. Cu privire la a doua problemă de drept soluționată diferit de către instanțele de judecată s-a apreciat ca fiind corectă soluția potrivit căreia „actele de prescripție întrerupătoare de prescripție ulterioare datei de 30 mai 2022 (data publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022) întrerup curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale, fiind incident principiul activității legii potrivit căruia legea produce efecte juridice atât timp cât este în vigoare și acționează numai pentru viitor.”

80. În ceea ce privește faptele săvârșite înainte de data intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71 din 30 mai 2022 (care a pus în acord prevederile neconstituționale constatate prin Decizia nr. 358/2022 cu

dispozițiile Constituției) s-a învederat că actele procedurale care trebuie comunicate suspectului sau inculpatului își produc efectele ca orice act procedural de la momentul îndeplinirii sale.

81. Hotărârile instanței europene nu s-au pronunțat explicit cu privire la soluționarea conflictului de legi în timp creat între dispozițiile art. 155 din Codul penal în vigoare în intervalul 25 iunie 2018—30 mai 2022 (dispoziții mai favorabile, deoarece nu prevedeau existența cazurilor de întrerupere a cursului termenului prescripției răspunderii penale) și aceleași dispoziții, astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022. Însă aplicarea în mod ultraactiv ca lege penală mai favorabilă a situației de vid legislativ în ceea ce privește efectul întreruptiv de prescripție a răspunderii penale, pentru intervalul de timp ulterior modificării dispozițiilor art. 155 din Codul penal prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, ar conduce la același rezultat constatat de Curtea de Justiție ca fiind contrar dreptului unional, întrucât niciun act de procedură nu ar mai avea efect întreruptiv.

82. Deoarece restrângerea standardului intern vizând aplicarea legii penale mai favorabile (*mitior lex*) trebuie avută în vedere indiferent de stadiul procesual, rezultă că orice act procedural efectuat înainte de Decizia nr. 297/2018 a Curții Constituționale sau ulterior datei de 30 mai 2022 trebuie considerat ca având ca efect întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale.

X. Raportul asupra recursului în interesul legii

83. Judecătorul-raportor, prin raportul întocmit în cauza privind recursul în interesul legii promovat de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a apreciat ca fiind îndeplinite cerințele impuse de dispozițiile art. 471 și 472 din Codul de procedură penală referitoare la titularul sesizării și la existența unei chestiuni de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, fiind depuse hotărâri definitive ce atestă existența unei jurisprudențe neunitare referitoare la problema de drept care constituie obiectul recursului în interesul legii.

84. Cu referire la problema de drept ce face obiectul sesizării judecătorul-raportor, în esență, a reținut că, actele de procedură emise anterior datei de 25 iunie 2018 (data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018 a Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018) au efect întreruptiv al prescripției răspunderii penale, indiferent de stadiul procesual și indiferent de valoarea prejudiciului, fără a fi necesară evaluarea în concret a unui risc sistemic de impunitate, în toate cauzele având ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție, numai dacă legea penală mai favorabilă stabilită în mod global potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014 (publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014) este Codul penal sau legislația specială conținând dispoziții penale în forma în vigoare între 1 februarie 2014 și 24 iunie 2018.

85. Totodată, cu referire la a doua problemă de drept supusă dezlegării s-a reținut că actele de procedură pentru care există obligația legală de a fi comunicate suspectului sau inculpatului ulterior datei de 30 mai 2022 (data publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022) întrerup curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale numai cu privire la faptele comise începând cu data de 30 mai 2022 ori cu privire la faptele săvârșite anterior, numai dacă legea penală mai favorabilă stabilită în mod global potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014) este Codul penal sau legislația specială conținând dispoziții penale în forma în vigoare începând cu data de 30 mai 2022.

XI. **Înalta Curte de Casație și Justiție**, examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, raportul întocmit de

judecătorul-raportor și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

XI. 1. Dispoziții legale relevante

Codul penal

Art. 5. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei

(1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile.

Art. 155. Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale — în versiunea inițială din Codul penal

(1) Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză (...).

Art. 155. — modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 531 din 30 mai 2022

(1) Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului (...).

Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

Art. 7. — Nicio pedeapsă fără lege

1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia o infracțiune potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Art. 49. — Principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor

(1) Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia infracțiune potrivit dreptului intern sau dreptului internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai mare decât cea aplicabilă la momentul săvârșirii infracțiunii. În cazul în care, ulterior săvârșirii infracțiunii, legea prevede o pedeapsă mai ușoară, se aplică aceasta din urmă.

(2) Prezentul articol nu aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane care s-a făcut vinovată de o acțiune sau omisiune care, în momentul săvârșirii, era incriminată pe baza principiilor generale recunoscute de comunitatea națiunilor (...).

Art. 52. — Întinderea și interpretarea drepturilor și principiilor

(1) Orice restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților recunoscute prin prezenta cartă trebuie să fie prevăzută de lege și să respecte substanța acestor drepturi și libertăți. Prin respectarea principiului proporționalității pot fi impuse restrângeri numai în cazul în care acestea sunt necesare și numai dacă răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți (...).

(3) În măsura în care prezenta cartă conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de

convenția menționată. Această dispoziție nu împiedică dreptul Uniunii să confere o protecție mai largă.

(4) În măsura în care prezenta cartă recunoaște drepturi fundamentale, așa cum rezultă acestea din tradițiile constituționale comune statelor membre, aceste drepturi sunt interpretate în conformitate cu tradițiile menționate (...).

Convenția PIF

Art. 1. — Dispoziții generale

(1) În sensul prezentei convenții, constituie fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Comunităților Europene: (...)

(b) în materie de venituri, orice acțiune sau omisiune intenționată cu privire la: folosirea sau prezentarea unor declarații sau documente false, inexacte sau incomplete, care au ca efect diminuarea ilegală a resurselor bugetului general al Comunităților Europene sau ale bugetelor gestionate de Comunitățile Europene sau în numele acestora; (...)

(2) Sub rezerva articolului 2 alineatul (2), fiecare stat membru ia măsurile necesare și adecvate pentru a transpune în dreptul penal intern dispozițiile alineatului (1), astfel încât comportamentele menționate să fie sancționate ca fapte penale.

(3) Sub rezerva articolului 2 alineatul (2), fiecare stat membru ia, de asemenea, măsurile necesare pentru a se asigura că întocmirea sau furnizarea cu intenție a declarațiilor sau documentelor false, inexacte sau incomplete care au efectul menționat la alineatul (1) constituie fapte penale în cazul în care ele nu sunt pedepsite deja ca infracțiuni principale sau complicitate, instigare sau tentativă de fraudă, astfel cum este definită la alineatul (1) (...).

Art. 2. — Sancțiuni

(1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că comportamentele menționate la articolul 1, precum și complicitatea, instigarea sau tentativa la comportamentele menționate la articolul 1 alineatul (1) se pedepsesc cu sancțiuni penale efective, proporționale și disuasive, inclusiv, cel puțin în cazurile de fraudă gravă, cu pedepse privative de libertate care pot duce la extrădare, înțelegându-se că trebuie considerată fraudă gravă oricare fraudă care implică o sumă minimă care urmează să fie stabilită de fiecare stat membru. Această sumă minimă nu poate fi stabilită la o sumă mai mare de 50.000 (de euro).

(2) Cu toate acestea, un stat membru poate să prevadă, pentru cazurile de fraudă minoră care implică o sumă totală mai mică de 4.000 (de euro) și care nu prezintă, în conformitate cu legislația sa, circumstanțe speciale grave, sancțiuni de altă natură decât cele prevăzute la alineatul (1).

XI. 2. Admisibilitatea recursului în interesul legii

86. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost făcută de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov (Adresa nr. 1.105/39 din 9 mai 2024) în temeiul dispozițiilor art. 471 din Codul de procedură penală.

87. Potrivit art. 471 din Codul de procedură penală:

(1) Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție sau colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

(2) Cererea trebuie să cuprindă soluțiile diferite date problemei de drept și motivarea acestora, jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau, după caz, a Curții de Justiție

a Uniunii Europene, opiniile exprimate în doctrină relevante în domeniu, precum și soluția ce se propune a fi pronunțată în recursul în interesul legii.

(3) Cererea de recurs în interesul legii trebuie să fie însoțită, sub sancțiunea respingerii ca inadmisibilă, de copii ale hotărârilor judecătorești definitive din care rezultă că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit de instanțele judecătorești.

88. Art. 472 din Codul de procedură penală, sub aspectul condițiilor de admisibilitate, stabilește că recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecării au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează la cerere.

89. Verificând regularitatea investiției, în raport cu prevederile legale anterior prezentate, care enumeră, în categoria subiecților de drept care pot promova recurs în interesul legii colegiul de conducere al curții de apel, se constată că această primă condiție referitoare la calitatea procesuală activă a titularului sesizării este îndeplinită.

90. De asemenea, analizând jurisprudența atașată sesizării, care relevă existența unor orientări jurisprudențiale diferite ale problemelor de drept ale căror dezlegare se solicită, se constată îndeplinită și cea de-a doua condiție de admisibilitate prevăzută de art. 472 din Codul de procedură penală.

91. Pentru considerentele prezentate, recursul în interesul legii este admisibil.

XI. 3. **Cu privire la dezlegarea problemei de drept sesizate, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii reține următoarele:**

XI. 3. 1. Autoritatea de lucru interpretat a celor două hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

92. În primul rând, trebuie recunoscută pe deplin și fără rezerve primordialitatea dreptului Uniunii Europene în fața legilor interne și, în limitele competențelor Uniunii, faptul că instanțele aplică **cu prevalență** dispozițiile acestuia. Astfel, prin valorificarea interpretărilor date de Curtea de Justiție a Uniunii Europene (în continuare, **CJUE**) în deciziile pronunțate trebuie să se asigure eficiența lor practică, ținând seama, **în mod corespunzător**, de domeniul de aplicare al acestora și de necesitatea protecției drepturilor fundamentale.

93. **Prin Hotărârea pronunțată la data de 24 iulie 2023 în Cauza C-107/23 PPU (citată ulterior și ca Hotărârea Lin), Curtea de Justiție a Uniunii Europene (Marea Cameră) a statuat următoarele:**

a) Art. 325 alin. (1) TFUE și art. 2 alin. (1) din Convenția elaborată în temeiul art. K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene, semnată la Bruxelles la 26 iulie 1995 și anexată la Actul Consiliului din 26 iulie 1995, trebuie interpretate în sensul că **instanțele unui stat membru nu sunt obligate să lase neaplicate deciziile Curții Constituționale** a acestui stat membru prin care este invalidată dispoziția legislativă națională care reglementează cauzele de întrerupere a termenului de prescripție în materie penală **din cauza încălcării principiului legalității infracțiunilor și pedepselor**, astfel cum este protejat în dreptul național, sub aspectul cerințelor acestuia referitoare la previzibilitatea și la precizia legii penale, chiar dacă aceste decizii au drept consecință încetarea, ca urmare a prescripției răspunderii penale, a unui număr considerabil de procese penale, inclusiv procese referitoare la infracțiuni de fraudă gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene.

b) În schimb, dispozițiile menționate ale dreptului Uniunii trebuie interpretate în sensul că instanțele acestui stat membru sunt obligate să lase neaplicat un standard național de protecție referitor la principiul aplicării retroactive a legii penale mai favorabile (lex mitior) care permite repunerea în discuție, inclusiv în cadrul unor căi de atac îndreptate împotriva unor hotărâri definitive, a întreruperii termenului de prescripție a răspunderii penale în astfel de procese prin acte de procedură intervenite înainte de o asemenea invalidare.

94. Autoritatea unei hotărâri preliminare constă în forța obligatorie a acesteia față de instanța care a solicitat-o și instanțele care ar judeca cauza în căile de atac și în aplicabilitatea generală față de celelalte instanțe. Hotărârea în interpretare pronunțată de către CJUE are „autoritate cu putere de lucru interpretat”, ce obligă instanța națională să respecte interpretarea dispozițiilor de drept al Uniunii, astfel cum au fost interpretate de CJUE, și interzice oricărei instanțe naționale să adopte o altă interpretare incompatibilă cu semnificația și aplicarea dreptului unional.

95. Pe de altă parte, chiar și în prezența unei jurisprudențe a CJUE care soluționează problema de drept în cauză, instanțele naționale își păstrează libertatea cea mai largă să sesizeze Curtea în cazul în care consideră oportun, fără ca împrejurarea că dispozițiile a căror interpretare se solicită au fost deja interpretate de Curte să aibă drept consecință împiedicarea Curții să se pronunțe din nou (Hotărârea din 17 iulie 2014, Torresi, C-58/13 și C-59/13, EU:C:2014:2088, punctul 32, precum și Hotărârea din 3 martie 2020, Tesco-Global Áruházak, C-323/18, EU:C:2020:140, punctul 46).

96. Prin Ordonanța Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) din data de 9 ianuarie 2024, în Cauza C-131/23, având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul art. 267 TFUE de Curtea de Apel Brașov (România), Curtea (Camera a noua) a statuat, în temeiul art. 99 din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție, că:

„Decizia 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției trebuie interpretată în sensul că instanțele unui stat membru nu sunt obligate să lase neaplicate deciziile Curții Constituționale a acestui stat membru prin care este invalidată dispoziția legislativă națională care reglementează cauzele de întrerupere a termenului de prescripție în materie penală din cauza încălcării principiului legalității infracțiunilor și pedepselor, astfel cum este protejat în dreptul național, sub aspectul cerințelor acestuia referitoare la previzibilitatea și la precizia legii penale, chiar dacă aceste decizii au drept consecință încetarea, ca urmare a prescripției răspunderii penale, a unui număr considerabil de procese penale, inclusiv procese referitoare la infracțiuni de corupție.

În schimb, această decizie trebuie interpretată în sensul că instanțele acestui stat membru sunt obligate să lase neaplicat un standard național de protecție referitor la principiul aplicării retroactive a legii penale mai favorabile (lex mitior) care permite repunerea în discuție, inclusiv în cadrul unor căi de atac îndreptate împotriva unor hotărâri definitive, a întreruperii termenului de prescripție a răspunderii penale în astfel de procese prin acte de procedură intervenite înainte de o asemenea invalidare.”

97. Din analiza considerentelor ambelor hotărâri pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene rezultă următoarele concluzii:

— prescripția răspunderii penale este analizată ca o instituție de drept substanțial, iar nu ca una procedurală. Prin urmare, principiile legalității, securității juridice și neretroactivității legii mai severe, precum și interdicția creării pe cale jurisprudențială a unei *lex tertia* urmează să se aplice concomitent cu dezlegările din Hotărârea Lin;

— instanțele naționale trebuie să aplice soluțiile jurisprudențiale ale Curții Constituționale dispuse în aplicarea principiului legalității incriminării în scopul protecției unor drepturi fundamentale de la care nu se poate deroga. Astfel, jurisprudența CJUE în discuție (Hotărârea Lin și Ordonanța din 9 ianuarie 2024) a tranșat, fără echivoc, că dezlegările jurisprudențiale ale Curții Constituționale dispuse în aplicarea principiului legalității incriminării sunt compatibile cu dreptul Uniunii Europene, astfel încât, aparte de intangibilul lor caracter general obligatoriu, în virtutea art. 147 alin. (4) din Constituție, acestea vor fi *de plano* exceptate de la orice dezbateri privind potențialul efect de excludere în virtutea preeminenței/primordialității dreptului Uniunii, conform principiului *Simmenthal* — neaplicarea practicii judiciare care contravine efectivității dreptului Uniunii (Cauza 106/77 Amministrazione delle Finanze dello Stato v. Simmenthal SpA (1978) ECR 629). În consecință, din această perspectivă, standardul de protecție a dreptului fundamental la legalitatea incriminării și a pedepselor nu comportă discuții, în contextul omogenității nivelului de protecție atât la nivelul ordinii juridice unionale, cât și al celei naționale. În consecință, rămân în continuare aplicabile dezlegările Curții Constituționale relative la aplicarea în mod global a legii penale mai favorabile în scopul evitării încălcării principiului legalității incriminării prin crearea și aplicarea unei *lex tertia*;

— instanțele naționale trebuie să asigure protecția drepturilor fundamentale [paragraful 93 al Hotărârii Lin: „îi incumbă în primul rând legiuitorului național sarcina de a lua măsurile necesare pentru a îndeplini aceste cerințe, în special prin adoptarea dispozițiilor necesare și, dacă este cazul, prin modificarea dispozițiilor existente pentru a garanta că regimul aplicabil urmării și sancționării infracțiunilor de fraudă gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii, inclusiv normele care reglementează prescripția răspunderii penale, este conform cu dispozițiile articolului 325 alineatul (1) TFUE și ale articolului 2 alineatul (1) din Convenția PIF. Acest regim trebuie conceput în așa fel încât să nu prezinte, pentru rațiuni inerente acestuia, un risc sistemic de impunitate a faptelor care constituie asemenea infracțiuni, asigurând în același timp protecția drepturilor fundamentale ale persoanelor acuzate”; paragraful 101 al Hotărârii Lin: „În această privință, trebuie amintit în primul rând că, după cum rezultă dintr-o jurisprudență consacrată, obligația de a garanta o colectare eficientă a resurselor Uniunii nu scutește instanțele naționale de necesitatea de a respecta drepturile fundamentale garantate de cartă și principiile generale ale dreptului Uniunii, din moment ce procedurile penale deschise pentru infracțiuni în materie de TVA constituie o punere în aplicare a dreptului Uniunii, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă (Hotărârea din 17 ianuarie 2019, Dzivev și alții, C-310/16, EU:C:2019:30, punctul 33, precum și, în acest sens, Hotărârea din 21 decembrie 2021, Euro Box Promotion și alții, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 și C-840/19, EU:C:2021:1034, punctul 204)”; paragraful 110 al Hotărârii Lin: „atunci când, precum în speță, o instanță a unui stat membru este chemată să controleze conformitatea cu drepturile fundamentale a unei dispoziții sau a unei

măsuri naționale care, într-o situație în care acțiunea statelor membre nu este în întregime determinată de dreptul Uniunii, pune în aplicare acest drept în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă, autoritățile și instanțele naționale sunt libere să aplice standarde naționale de protecție a drepturilor fundamentale, cu condiția ca această aplicare să nu compromită nivelul de protecție prevăzut de cartă, astfel cum a fost interpretată de Curte, și nici supremația, unitatea și efectivitatea dreptului Uniunii (Hotărârea din 26 februarie 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punctul 29, Hotărârea din 5 decembrie 2017, M. A. S. și M. B., C-42/17, EU:C:2017:936, punctul 47, precum și Hotărârea din 21 decembrie 2021, Euro Box Promotion și alții, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 și C-840/19, EU:C:2021:1034, punctul 211”).

XI.3.2. Standarde rezultate din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și raportul acestora cu standardele unionale

98. **Prin raportare la blocul unional de protecție a drepturilor fundamentale**, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a precizat că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului are o semnificație specială (a se vedea în special Hotărârea ERT, C-260/89, EU:C:1991:254, punctul 41, precum și Hotărârea Kadi și Al Barakaat International Foundation/Consiliul și Comisia, C-402/05 P și C-415/05 P, EU:C:2008:461, punctul 283). Art. F alin. (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană, devenit, după modificare, art. 6 alin. (2) UE, a codificat această jurisprudență.

99. Art. 53 din Cartă prevede că niciuna dintre dispozițiile acesteia nu poate fi interpretată ca restrângând sau aducând atingere drepturilor fundamentale recunoscute, în domeniile de aplicare corespunzătoare, de dreptul Uniunii și de dreptul internațional, precum și de convențiile internaționale la care Uniunea sau toate statele membre sunt părți, **și în special** Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (în continuare *Convenția Europeană sau CEDO*), **precum și prin constituțiile statelor membre**. Carta are aceeași valoare juridică ca tratatele pe care se bazează Uniunea Europeană (TUE și TFUE). Prin urmare, toate trei sunt considerate drept primar al Uniunii Europene și se află pe primul loc printre sursele dreptului UE. Din acest motiv, instituțiile UE sunt obligate să respecte Carta, la fel ca statele membre atunci când pun în aplicare dreptul UE.

100. Art. 52 alin. (3) prima teză din Cartă prevede că, în măsura în care Carta conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin CEDO, înțelesul și întinderea lor **sunt aceleași ca cele prevăzute de convenția menționată**. Potrivit explicațiilor referitoare la această dispoziție, înțelesul și întinderea drepturilor garantate sunt determinate nu numai de textul Convenției Europene, ci printre altele și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului [Hotărârea din 22 decembrie 2010, DEB (C-279/09, EU:C:2010:811, punctele 35 și 37) și Hotărârea din 30 iunie 2016, Toma și Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci (C-205/15, EU:C:2016:499, punctul 41)]. *Art. 52 alin. (3) a doua teză permite totuși ca dreptul Uniunii să ofere o protecție mai largă*.

101. Dreptul Uniunii Europene permite CJUE să deroge de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului **numai în măsura în care prima curte recunoaște anumitor drepturi fundamentale o protecție mai largă decât cea de-a doua**. Și această derogare este permisă doar dacă astfel nu se diminuează protecția unui alt drept fundamental prevăzut de Cartă, care corespunde unui drept prevăzut de CEDO, stabilite prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului [de exemplu, în acele cazuri în care trebuie să se realizeze un echilibru între anumite drepturi fundamentale — Hotărârea din

29 ianuarie 2008, Promusicae (C-275/06, EU:C:2008:54, punctul 68)].

102. **Prin urmare, a accepta aplicarea unui standard de protecție a drepturilor fundamentale inferior celui stabilit de Curtea Europeană a Drepturilor Omului ar constitui nu doar o încălcare a Convenției, ci a Cartei înseși care trimite la respectarea drepturilor fundamentale recunoscute de convențiile internaționale la care Uniunea sau toate statele membre sunt părți, și în special CEDO, precum și prin constituțiile statelor membre**.

103. **În cadrul blocului convențional de protecție a drepturilor omului**, referitor la dispozițiile art. 7 din Convenția europeană, în jurisprudența sa Curtea de la Strasbourg a reținut următoarele:

— după cum rezultă din obiectul și scopul său, art. 7 din Convenția europeană trebuie interpretat și aplicat astfel încât să asigure o *protecție efectivă* împotriva urmării penale, condamnării și pedepselor arbitrare (Cauza *S.W. contra Regatului Unit*, 22 noiembrie 1995);

— art. 7 din Convenție nu se limitează la interzicerea aplicării retroactive a legii penale în defavoarea acuzatului (Cauza *Welch contra Regatului Unit*, 9 februarie 1995, Cauza *Mihai Toma contra României*, Hotărârea din 24 ianuarie 2012). Mai general, aceasta consacră, de asemenea, **principiul legalității** infracțiunilor și pedepselor — „*nullum crimen, nulla poena sine lege*” (Cauza *Kokkinakis contra Greciei*, Hotărârea din 25 mai 1993);

— Curtea a constatat o încălcare a art. 7 din Convenție într-o cauză recentă în care reclamantii au fost condamnați pentru o infracțiune prescrisă (Cauza *Antia și Khupenia contra Georgiei*, Hotărârea din 18 iunie 2020). Curtea a reținut că prescripția poate fi definită ca fiind dreptul conferit de lege autorului unei infracțiuni de a nu fi urmărit sau judecat din nou după ce a trecut o anumită perioadă de la comiterea infracțiunii. Termenele de prescripție, care sunt o caracteristică comună a sistemelor juridice ale statelor contractante, au mai multe scopuri, *printre care garantarea securității juridice* prin încetarea acțiunilor și prevenirea unei încălcări a drepturilor apărării, care ar putea fi periclitate dacă instanțele ar fi chemate să se pronunțe pe baza unor probe incomplete din cauza trecerii timpului. În cauză, Curtea a observat că, în acest context, principala întrebare pe care o avea în fața sa în exercitarea competenței sale de supraveghere în temeiul art. 7 era dacă, având în vedere expirarea termenului de prescripție aplicabil infracțiunii în cauză, exista un temei juridic valabil pentru condamnarea reclamantilor. Cu alte cuvinte, astfel cum se poate deduce din constatările Curții prezentate mai sus, o restabilire a răspunderii penale după expirarea termenului de prescripție ar fi considerată incompatibilă cu principiile fundamentale ale legalității (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) și previzibilității consacrate la art. 7 din Convenția europeană;

— în cazul în care o infracțiune este supusă prescripției în temeiul dreptului intern, iar termenul de prescripție a expirat, astfel încât răspunderea penală este exclusă, art. 7 din Convenția europeană se opune, în absența unui temei juridic valabil, reînținerii procedurilor cu privire la această infracțiune. A susține contrariul ar echivala cu a admite „aplicarea retroactivă a dreptului penal în detrimentul acuzatului” (Cauza *Del Río Prada contra Spaniei*).

104. Instanța de contencios european a drepturilor omului a reținut apariția unui consens treptat în Europa și la nivel internațional în jurul ideii că **aplicarea legii penale care prevede o pedeapsă mai blândă**, chiar și una pronunțată după săvârșirea infracțiunii, **a devenit un principiu fundamental al dreptului penal** (*Scoppola c. Italiei*). Într-o altă cauză, instanța

de contencios european a arătat că atunci când un stat a prevăzut în mod expres în legislația sa principiul retroactivității legii penale mai favorabile trebuie să permită cetățenilor săi să folosească acest drept în conformitate cu garanțiile Convenției (*Gouarré Patte c. Andora*).⁵

105. În interpretarea art. 7 din Convenția europeană Curtea de la Strasbourg a apreciat în Avizul emis în data de 26 aprilie 2022 la sesizarea Curții de Casație din Armenia în temeiul Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Cererea nr. P16-2021-001, 26 aprilie 2021) că „în cazul în care răspunderea penală pentru o infracțiune este prescriptibilă și s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale, art. 7 din Convenția europeană se opune reîncepterii procedurilor cu privire la infracțiunea respectivă. **Revine în primul rând instanței naționale sarcina de a stabili dacă normele de drept internațional care au valoare normativă în ordinea juridică internă pot constitui un temei juridic suficient de clar și previzibil în sensul art. 7 din Convenția europeană pentru a permite concluzia că infracțiunea în cauză nu este prescrisă**”.

106. Față de considerentele anterioare, aparține competenței instanței de judecată să determine și să aplice prevederile Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și ale jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în interpretarea drepturilor inderogabile, atunci când în privința acestor drepturi există o neconcordanță între standardul de protecție conferit de Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, astfel cum a fost interpretată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în interpretarea Curții Europene a Drepturilor Omului, în sensul că primul este inferior celui din urmă.

107. Deopotrivă, este rolul instanței de judecată de a asigura că, în special, în materia drepturilor inderogabile, nu poate fi acceptat un dublu standard de protecție, care să conducă la o scindare nepermisă a conținutului dreptului prin acceptarea ideii că un aspect din conținutul unui drept fundamental poate fi supus unui standard diferit de protecție față de alt aspect al aceleiași drept, în funcție de natura faptului juridic care a generat incidența dreptului.

108. În același sens, în considerentele **Deciziei nr. 37 din 17 iunie 2024**, pronunțată de Înalta Curte Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 697 din 18 iulie 2024), decizie care își păstrează în continuare efectele în condițiile în care dezlegarea dată este congruentă cu cea din prezenta decizie, s-a reținut că „în măsura în care legiuitorul unui stat semnatar al Convenției a decis aplicarea unui standard de protecție superior al unui drept fundamental, garantat de Convenție, instanțele judecătorești nu ar putea diminua acest standard printr-o interpretare

jurisprudențială contrară normelor legislative, fără a încălca statul de drept și însuși Convenția. Interpretarea este în acord cu prevederile art. 53 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, potrivit cărora, niciuna dintre dispozițiile prezentei carte nu poate fi interpretată ca restrângând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale recunoscute, în domeniile de aplicare corespunzătoare, de dreptul Uniunii Europene și dreptul internațional, precum și de convențiile internaționale la care Uniunea sau toate statele membre sunt părți, și în special Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și prin constituțiile statelor membre.”

109. Făcând referiri ample la Avizul consultativ emis de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 26 aprilie 2022, în temeiul Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cu privire la incidența articolului 7 din Convenție în materia prescripției penale, în **Decizia nr. 37 din 17 iunie 2024**, pronunțată de Înalta Curte Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, s-a concluzionat că: „din această perspectivă, se consideră că obligațiile impuse instanțelor prin hotărârea pronunțată în Cauza C-107/23 PPU vor genera consecința de a **nu asigura protecția drepturilor fundamentale de o manieră echivalentă sau comparabilă cu protecția asigurată de Convenție, prin urmare, o protecție deficitară**, întrucât în procesul de evaluare a compatibilității normelor de drept intern cu dreptul Uniunii aplicabil în domeniul analizat (protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene) Curtea de Justiție a Uniunii Europene a avut în vedere informațiile și explicațiile instanței de trimitere care au reflectat deficitar și pe alocuri, eronat, situația juridică rezultată din cele trei decizii naționale, în special cele referitoare la principiul legalității incriminării și a pedepsei în ordinea constituțională română și la efectele pe care le produc deciziile Curții Constituționale în cauzele pendinte.”

110. **Așadar, în toate cazurile concrete instanțele trebuie să verifice respectarea standardelor rezultate din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, iar această jurisprudență nu poate fi invocată în vederea diminuării standardului de protecție național în ceea ce privește principiul legalității incriminării și pedepsei și aplicării legii penale mai favorabile.**

XI.3.3. Obligația instanțelor de a asigura protecția concretă a drepturilor fundamentale

111. Din analiza dispozițiilor art. 1 alin. (5), art. 11 alin. (3), art. 20 alin. (2), art. 148 alin. (2) și ale art. 152 alin. (2) din Constituție se remarcă faptul că, la nivelul sistemului nostru de drept: „prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu **au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne**” [art. 148 alin. (2) din Constituție].

⁵ În Ghidul privind aplicarea art. 7 din Convenția europeană a drepturilor omului Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat: „Chiar dacă art. 7 § 1 din Convenție nu menționează în mod special principiul retroactivității legii penale mai favorabile (spre deosebire de art. 15 paragraful 1 din Pactul Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile civile și politice și de art. 9 din Convenția americană privind drepturile omului), Curtea a considerat că această dispoziție **nu garantează doar principiul neretroactivității legilor penale mai severe, ci și, implicit, principiul retroactivității legii penale mai favorabile**. Acest principiu se transpune prin regula conform căreia, în cazul în care legea penală în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii este diferită de legele penale ulterioare adoptate înainte de pronunțarea hotărârii definitive, instanța trebuie să aplice legea ale cărei dispoziții sunt mai favorabile inculpatului [*Scoppola împotriva Italiei (nr. 2) (MC)*, pct. 103—109, privind o pedeapsă la 30 de ani de închisoare în loc de detențiune pe viață]. În opinia Curții, «aplicarea unei pedepse mai aspre pentru singurul motiv că aceasta era prevăzută la momentul comiterii infracțiunii reprezintă o aplicare în defavoarea inculpatului a normelor ce reglementează succesiunea legilor penale în timp. Acest lucru ar echivala, în plus, cu ignorarea oricărei schimbări legislative favorabile inculpatului intervenite înainte de proces și cu impunerea în continuare de pedepse pe care statul și colectivitatea pe care o reprezintă le consideră deja excesive» (ibidem, pct. 108). Curtea a remarcat că la nivel european și internațional s-a dezvoltat treptat un consens pentru a considera că aplicarea legii penale, chiar posterioară săvârșirii infracțiunii, care prevede o pedeapsă mai ușoară a devenit un principiu fundamental al dreptului penal (ibidem, pct. 106). (...) 55. Chiar dacă în Hotărârea Scoppola împotriva Italiei (nr. 2) (MC), Curtea nu s-a pronunțat în mod explicit asupra unui eventual efect retroactiv al modificărilor legislative în beneficiul persoanelor condamnate definitiv, aceasta a aplicat recent principiul retroactivității legii penale mai favorabile față de o persoană condamnată definitiv, în măsura în care dreptul național impunea în mod expres instanțelor naționale să revizuiască din oficiu o hotărâre de condamnare în cazul în care o lege posterioară reducea pedeapsa aplicabilă pentru o infracțiune (Gouarré Patte împotriva Andorrei, pct. 28—36). **Pentru Curte, în cazul în care un stat prevede expres în legislația sa principiul retroactivității legii penale mai favorabile, acesta trebuie să permită justițiabililor săi să exercite acest drept conform garanțiilor din Convenție** (ibidem, pct. 35). 56. **Principiul retroactivității legii penale mai favorabile se poate aplica, de asemenea, la stabilirea unei pedepse contopite pentru mai multe condamnări** (Koprivnikar împotriva Sloveniei, pct. 59)”.

112. Potrivit art. 13 din CEDO (Dreptul la un recurs efectiv) „*Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale*”. Or, dreptul la un recurs efectiv impune per se inclusiv un examen efectiv din partea jurisdicției investite să ocrotească dreptul fundamental susceptibil de protecție, altminteri justițiabilitatea acestuia rămâne o simplă noțiune teoretică și iluzorie, contrară principiului efectivității.

113. Așadar, protecția drepturilor fundamentale constituie o veritabilă dogmă juridică, de vreme ce, într-o deplină sinergie axiologică, respectarea drepturilor fundamentale constituie una dintre valorile supreme atât la nivelul ordinii juridice a Uniunii Europene (art. 2 din TUE), cât și la nivelul sistemului nostru de drept [art. 1 alin. (3) din Constituție], existând așadar o viziune unitară în această privință între cele două ordini juridice. De aceea, este incontestabil că protecția efectivă, completă și concretă a drepturilor fundamentale trebuie asigurată prin intermediul actului de justiție realizat de instanțele judecătorești, la apexul cărora se poziționează Înalta Curte de Casație și Justiție, în virtutea rolului său constituțional [art. 126 alin. (1) din Constituție].

114. Astfel, ori de câte ori efectele substanțiale ale unui act judiciar interferează cu protecția unui drept fundamental, **orice instanță judecătorească (orice jurisdicție penală)**, în limitele competenței sale, **este obligată să identifice și să statueze motivat care este standardul de drept** — noțiune comprehensivă ce reunește atât normele juridice (principii și reguli), cât și dreptul de sorginte jurisdicțională (jurisprudențele obligatorii) — **incident în concret în procedura judiciară în care a fost investită, urmând să îl aplice pentru a tranșa în baza acestuia raportul juridic litigios.**

115. **În consecință, se poate aprecia că instanțele judecătorești au obligația de rang constituțional să asigure protecția concretă a drepturilor fundamentale aplicând motivat în acest sens standardul adecvat de protecție impus de normele de drept. Actul de justiție este indispensabil pentru protecția efectivă a drepturilor fundamentale.**

116. **Particularitatea standardului convențional de protecție a dreptului fundamental la neretroactivitatea legii penale mai severe, respectiv la retroactivitatea legii penale mai favorabile, în raport cu standardul național, respectiv cu cel unional, vizează caracterul absolut inderogabil al acestui drept fundamental** — interdicția oricărui test de proporționalitate în raport de alte drepturi fundamentale, principii de drept și/sau interese publice concurente —, în contextul în care **prevederile art. 15 paragraful (2) din CEDO statuează, în mod expres, că nu este permisă statelor contractante nicio derogare de la prevederile art. 2** — cu excepția decesului rezultat din acte licite de război, art. 3, art. 4 paragraful (1) și **art. 7 din CEDO, chiar și în caz de război sau alt pericol public ce amenință viața națiunii**, situație în care, referitor la celelalte drepturi protejate de Convenție, potrivit art. 15 paragraful (1) din CEDO, acestea pot deroga în mod condiționat și temporar de la obligațiile impuse de Convenție.

117. Este rolul instanțelor de a asigura că, în special, în materia drepturilor inderogabile nu poate fi acceptat un dublu standard de protecție, care să conducă la o scindare nepermisă a conținutului dreptului prin acceptarea ideii că un aspect din conținutul unui drept fundamental poate fi supus unui standard diferit de protecție față de alt aspect al aceluiași drept în funcție de natura faptului juridic care a generat incidența dreptului.

118. Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții de Justiție a Uniunii Europene **drepturile fundamentale** fac parte integrantă din principiile generale ale dreptului Uniunii. În

această privință, Curtea se inspiră **din tradițiile constituționale comune** statelor membre, precum și din indicațiile oferite de instrumentele internaționale privind protecția drepturilor omului la care statele membre au cooperat sau au aderat (Hotărârea Internationales Handelsgesellschaft, 11/70, EU:C:1970:114, punctul 4, și Hotărârea Nold/Comisia, 4/73, EU:C:1974:51, punctul 13).

119. În acest sens, art. 67 din TFUE prevede că Uniunea constituie un spațiu de libertate, securitate și justiție, cu respectarea drepturilor fundamentale și a diferitelor sisteme de drept **și tradiții juridice ale statelor membre**. În măsura în care Carta recunoaște drepturi fundamentale, așa cum rezultă acestea din **tradițiile constituționale comune statelor membre**, aceste drepturi sunt interpretate în conformitate cu tradițiile menționate.

120. **Principiul legalității incriminării, al retroactivității legii penale mai favorabile și al neretroactivității legii penale mai severe fac parte din categoria drepturilor inderogabile ce țin de tradițiile constituționale comune statelor membre.**

121. **În acest sens**, Constituția României consacră în alin. (2) al art. 15 un principiu „**de drept de tradiție**, actualitate și justiție” în ambele sale componente, și anume **neretroactivitatea legii, respectiv retroactivitatea legii penale mai favorabile**. Acestea reprezintă garanții fundamentale ale drepturilor constituționale, îndeosebi ale libertății și siguranței persoanei expuse unui proces penal. Interzicerea aplicării retroactive a unei legi penale decurge atât din **principiul legalității incriminării și pedepsei, cât și din principiul securității juridice**.

122. Prin Decizia Curții Constituționale nr. 101/2013 s-a reținut că aplicarea celor două reguli incumbă, pe de-o parte, celui care este chemat să aplice legea (deci implicit instanțelor de judecată), iar, pe de altă parte, legiuitorului, care nu poate împiedica producerea efectului retroactiv al legilor penale mai favorabile.

123. Dreptul la siguranța persoanei, consacrat de art. 23 din Constituție, include și securitatea juridică a persoanei în raport cu autoritățile. În aceste condiții, semnificația noțiunii de siguranță a persoanei exprimă ansamblul garanțiilor care protejează persoana aflată în situațiile în care autoritățile statului pot dispune aplicarea unor sancțiuni penale sau de măsuri privative de libertate.

124. **Așadar, atât neretroactivitatea legii, cât și retroactivitatea legii penale mai favorabile sunt menite să asigure protecția persoanei implicate într-un proces penal față de aplicarea arbitrară a legii ori de aplicarea unei legi sau interpretări imprevizibile în malam partem.**

125. Cu privire la mecanismul de aplicare a legii penale mai favorabile, Curtea Constituțională, sesizată cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 din Codul penal, a pronunțat Decizia nr. 265 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014, prin care a statuat **aplicarea globală a legii penale mai favorabile**. Instanța de contencios constituțional a arătat că principiul activității legii penale presupune, ca **regulă generală**, aplicarea legii tuturor infracțiunilor săvârșite în timpul cât aceasta se află în vigoare. **Acest principiu este indisolubil legat de cel al legalității**, care reprezintă o caracteristică specifică statului de drept (...).

126. Astfel, în viziunea Curții Constituționale determinarea legii penale mai favorabile și alegerea acesteia dintre legile succesive implică, în prealabil, evaluarea, prin comparare, a dispozițiilor penale din legi succesive care își găsesc aplicarea în cauză, utilizând criteriul **aprecierii in concreto**. Pentru a deveni aplicabile dispozițiile mai favorabile din legile succesive, în afara condiției de existență a unei situații tranzitorii (care a fost anterior constatată în cuprinsul acestor considerente) mai

este necesar ca fapta ce face obiectul acuzației să fie infracțiune atât potrivit legii sub imperiul căreia a fost comisă, cât și conform legii în vigoare la data judecării cauzei, iar dintre legile penale succesive una să fie mai favorabilă.

127. Art. 20 din Constituția României reglementează transpunerea în **practică a protecției drepturilor fundamentale** în cazul aplicării concomitente a mai multor norme juridice provenind din diferite surse normative, anume dreptul intern și dreptul internațional public.

128. În interpretarea art. 20 din Constituție, în jurisprudența Curții Constituționale s-a constatat faptul că „prevederile Convenției pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale fac parte integrantă din ordinea juridică internă a statelor semnatare, acest aspect implicând obligația pentru judecătorul național de a asigura efectul deplin al normelor acesteia, asigurându-le preeminența față de orice altă prevedere contrară din legislația națională. Curtea Europeană a constatat că statutul conferit Convenției în dreptul intern permite instanțelor naționale să înlăture, din oficiu sau la cererea părților, prevederile dreptului intern pe care le consideră incompatibile cu Convenția și protocoalele sale adiționale” (*Decizia Curții Constituționale nr. 1.241/2009*). Deopotrivă, a fost evidențiat caracterul obligatoriu al interpretărilor date de Curtea Europeană a Drepturilor Omului pentru interpretarea Constituției României.

129. În acest cadru, având în vedere și jurisprudența CJUE din cauzele *Yassin Abdullah Kadi (Kadi II)*; *M.A.S. și M.B. (Tarrico bis)*, Înalta Curte apreciază că în aplicarea hotărârii pronunțate la data de 24 iulie 2023 în Cauza C-107/23 PPU (Lin) trebuie asigurată atât preeminența dezlegării jurisprudențiale a Curții de Justiție a Uniunii Europene, pe de o parte, **cât și prevalența unor standarde constituționale în materie de protecție a drepturilor omului cum sunt cele ce decurg din Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014** (aplicarea globală a legii penale mai favorabile, hotărâre care nu a fost invalidată de jurisdicția europeană) **sau din deciziile Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 și nr. 358 din 26 mai 2022**, prin care au fost protejate drepturi fundamentale (a căror aplicare a fost permisă explicit prin decizia sus-menționată în limitele principiului legalității, care implică și evitarea creării unei *lex tertia*).

130. Mai trebuie notat că interesele financiare ale Uniunii Europene trebuie protejate, cu respectarea drepturilor fundamentale de la care nu se poate deroga. Într-o comunitate de drept precum Uniunea Europeană, drepturile fundamentale ale persoanelor nu sunt mai puțin importante decât interesele financiare ale acesteia. Cu alte cuvinte, interesele financiare ale Uniunii nu pot fi protejate cu prețul unei încălcări a drepturilor fundamentale inderogabile.

131. În acest cadru trebuie reținută preocuparea Curții de Justiție a Uniunii Europene în Cauza *Lin*, în scopul asigurării respectării principiului legalității [**instanțele unui stat membru nu sunt obligate să lase neaplicate deciziile Curții Constituționale a acestui stat membru prin care este invalidată dispoziția legislativă națională care reglementează cauzele de întrerupere a termenului de prescripție în materie penală din cauza încălcării principiului legalității infracțiunilor și pedepselor, astfel cum este protejat în dreptul național, sub aspectul cerințelor acestuia referitoare la prezizibilitatea și la precizia legii penale (...)**].

132. Standardele constituționale anterior iterate impun ca legea penală mai favorabilă să fie stabilită **în mod global**, prin raportare la o unică lege, cu luarea în considerare a tuturor criteriilor menționate mai sus, deci și a duratei termenului de prescripție a răspunderii penale și a cauzelor de întrerupere a acesteia. Astfel, incidența prescripției generale ori a prescripției

speciale fac parte dintre criteriile pe care trebuie să le aibă în vedere organele judiciare pentru determinarea în mod global a legii penale mai favorabile. Doar în aceste condiții se poate evita impunerea unui tratament juridic diferențiat în situația unor infracțiuni concurente (de pildă, prin reținerea existenței unor cauze de întrerupere a prescripției răspunderii penale în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală relative la plata TVA, dar reținerea inexistenței unei astfel de cauze în cazul infracțiunilor de evaziune fiscală relative la impozitul pe profit, aceasta din urmă neavând nicio legătură cu bugetul Uniunii Europene) ori crearea unui dublu standard în materia drepturilor fundamentale, care să conducă la determinarea unei pedepse nelegale prin crearea, pe cale judecătorească, a unei a treia legi (*lex tertia*), consecință inadmisibilă, deoarece, pe de o parte, ar însemna ca organele judiciare să exercite un atribut care nu le revine, intrând în sfera de competență constituțională a legiuitorului, iar, pe de altă parte, ar duce la încălcarea principiului legalității, astfel cum acesta este garantat prin considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014.

133. În plus, trebuie notat că în **Decizia nr. 37 din 17 iunie 2024**, pronunțată de Înalta Curte Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, s-a apreciat că „în măsura în care în dreptul național normele care au reglementat prescripția, astfel cum au fost sancționate de Curtea Constituțională, în perioada 25 iunie 2018—30 mai 2022 nu au prevăzut prescripția specială, ci doar pe cea generală, constituind astfel lege mai favorabilă în succesiunea dispozițiilor privind prescripția, **lăsarea ca neaplicată a acestei legi mai favorabile** ar avea ca efect fie ultraactivarea legii mai severe anterioare datei de 25 iunie 2018, fie retroactivarea legii adoptate începând cu 30 mai 2022 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022), de asemenea, mai severă, ambele situații fiind de natură a încălca dispozițiile art. 7 din Convenția europeană referitoare la principiul legalității incriminării și pedepsei, conducând la reactivarea răspunderii penale după expirarea termenului de prescripție aplicabil. (...) Standardul național de protecție a drepturilor fundamentale, *mitior lex* (corolar al neretroactivității legii penale mai severe), inclusiv în materia prescripției răspunderii penale și a întreruperii acesteia, dă substanță principiului legalității infracțiunii și pedepsei, astfel cum este reglementat de art. 7 din Convenția europeană a drepturilor omului și art. 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, și asigură cel puțin garanțiile prevăzute de acestea, acordând o protecție superioară, sens în care, având în vedere dispozițiile art. 53 din Cartă, instanțele naționale trebuie să aplice standardele naționale, care asigură o protecție mai largă”.

134. **Prin urmare, ca aplicare a principiului legalității, chiar și ulterior hotărârii pronunțate la data de 24 iulie 2023 de Curtea de Justiție a Uniunii Europene (Marea Cameră) în Cauza C-107/23 PPU (Lin), precum și ordonanței Curții de Justiției a Uniunii Europene (CJUE) din data de 9 ianuarie 2024, în Cauza C-131/23, instanțele sunt obligate să evite realizarea unei *lex tertia* în determinarea legii aplicabile și a tratamentului sancționator într-o cauză penală, în condițiile descrise în considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014.**

135. În consecință, **și ulterior acestor două hotărâri, pentru a stabili care acte de procedură au efect întreruptiv al cursului prescripției răspunderii penale anterior datei de 25 iunie 2018 (data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018 a Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018) sau ulterior datei de 30 mai 2022 (data publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022) trebuie determinată în mod global legea penală mai favorabilă. Deopotrivă, trebuie avută în vedere și**

Decizia nr. 37 din 17 iunie 2024, pronunțată de Înalta Curte Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, ale cărei efecte se produc în continuare.

XI.3.4. Interpretarea constantă și previzibilă a jurisprudenței române cu privire la prescripția răspunderii penale

136. Începând cu Codul penal Carol al II-lea (1936), în mod constant în practica judiciară s-a reținut că **opțiunea legiuitorului român a fost aceea de a concepe instituția prescripției răspunderii penale ca una de drept penal substanțial în toate componentele sale** [inclusiv termene (efectele prescripției răspunderii penale depind de împlinirea unui termen calculat în mod obiectiv, în funcție de limitele de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită), cauze de încetare sau suspendare, prescripție specială].

137. Prescripția (inclusiv în componentele ce țin de cauzele de întrerupere) este intim legată de conceptul de *responsabilitate penală*, care implică necesitatea existenței unei legi substanțiale care să permită persoanei să prevadă consecințele acțiunilor sale, precum și aplicabilitatea deplină a principiului legalității incriminării și a sancțiunilor (*nullum crimen, nulla poena sine lege*).

138. **Întreruperea prescripției este o instituție de drept substanțial**, fiind intim legată de instituția răspunderii penale, în sensul că evită stingerea rezonanței sociale a faptei ilicite prin efectuarea unor acte din care să rezulte că statul nu a renunțat la tragerea la răspundere penală a infractorului. Întreruperea prescripției este prevăzută în Partea generală a Codului penal ca incident ce survine pe parcursul termenului de prescripție.

139. **Fiind o instituție de drept penal, se vor aplica în privința prescripției răspunderii penale regulile atașate principiului legalității ori al neretroactivității legii penale mai severe atât în ceea ce privește termenele, cât și în ceea ce privește cauzele de întrerupere sau suspendare.**

140. **Nu poate fi invocată jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului din Cauza Cöeme și alții contra Belgiei (Hotărârea din 22 iunie 2000) pentru a justifica calificarea prescripției răspunderii penale ca instituție de drept procedural**, această dezlegare trebuind privită prin raportare la natura procedurală a instituției prescripției în dreptul belgian.

141. În acest sens, în Decizia Curții Constituționale nr. 1.092 din 18 decembrie 2012 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 31 ianuarie 2013), s-a arătat că „Împrejurarea că în alte legislații europene este posibilă extinderea termenului de prescripție și aplicarea imediată a noii reglementări izvorăște din îndeplinirea unor condiții cumulative referitoare la caracterul de normă procesual penală a prescripției și la imprescriptibilitatea infracțiunilor de omor, a crimelor de război și a crimelor împotriva umanității. Este adevărat că art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu poate fi interpretat în sensul împiedicării prelungirii duratei termenelor de prescripție a răspunderii penale, sens în care, prin Hotărârea din 22 iunie 2000, pronunțată în Cauza Cöeme și alții împotriva Belgiei, paragraful 149, Curtea de la Strasbourg a statuat că prelungirea termenului de prescripție nu implică o încălcare a drepturilor garantate de art. 7, întrucât această dispoziție nu poate fi interpretată ca interzicând o prelungire a termenelor de prescripție, prin aplicarea imediată a unui drept procedural, în cazul în care infracțiunile relevante nu au devenit obiectul unor limitări. După cum se poate observa, în legislația supusă atenției instanței europene, termenul de prescripție are, spre deosebire de legislația română, valențe procedural penale și, prin urmare, este susceptibil de aplicarea imediată a legii noi. Că așa stau lucrurile o dovedește aceeași jurisprudență a Curții Europene a Drepturilor Omului — Secția întâi, care, 4 ani mai târziu, și-a

nuanțat poziția prin Hotărârea din 10 noiembrie 2004, pronunțată în Cauza *Achour contra Franței*, paragraful 35, statuând că starea de recidivă este o componentă a sancționării penale a unei persoane, astfel încât regulile privind neretroactivitatea legii trebuie să funcționeze și în această materie. Ulterior, la data de 29 martie 2006, Marea Cameră a statuat, în aceeași cauză, că nu a fost încălcat art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu există nicio îndoială că, la momentul apariției noii legi (respectiv la 1 martie 1994), reclamantul ar fi putut să prevadă că prin comiterea unei infracțiuni înainte de 13 iulie 1996 (data la care noul termen legal de 10 ani ar fi expirat) va putea fi considerat recidivist și i se va putea mări pedeapsa pentru a doua faptă în consecință. El a fost astfel în măsură să prevadă consecințele legale ale acțiunilor sale și să își adapteze conduita în mod corespunzător (paragraful 53). Prin urmare, este de observat că schimbarea soluției Curții Europene a Drepturilor Omului a avut în vedere o analiză de speță, fapt care este de natură a menține caracterul de norme mai favorabile eventualelor prevederi de drept substanțial (cum ar fi cele din speță referitoare la recidivă). De altfel, chiar în Cauza *Cöeme și alții contra Belgiei*, după ce Curtea a admis aplicarea imediată a unui drept procedural, chiar dacă a fost mai sever decât legea anterioară, în paragraful 145 a subliniat că principiile enunțate în propria jurisprudență privind aplicarea art. 7 din Convenție reprezintă regula călăuzitoare potrivit căreia legea penală nu trebuie să fie pe larg interpretată în detrimentul unui acuzat, de exemplu, prin analogie. Aceeași soluție izvorăște și din Hotărârea din 25 mai 1993, pronunțată în Cauza *Kokkinakis contra Greciei*, paragraful 52, și Hotărârea din 27 septembrie 1995, pronunțată în Cauza *G. contra Franței*, paragraful 26. În susținerea aceluiași raționament, Curtea Constituțională face trimitere la recenta jurisprudență a Curții Europene, care, prin Hotărârea din 24 ianuarie 2012, pronunțată în Cauza *Mihai Toma contra României*, publicată și în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 839 din 13 decembrie 2012, a statuat în paragraful 26 că art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cere, în virtutea unor principii bine stabilite, ca legea «să interzică aplicarea retroactivă a legislației penale mai punitive în detrimentul acuzatului și să garanteze aplicarea retroactivă a legislației mai favorabile» [a se vedea Hotărârea din 17 septembrie 2009, pronunțată în Cauza *Scoppola contra Italiei (nr. 2)*, pct. 93 și 109]. Totodată, este indiscutabil recunoscut în teoria juridică că regula generală de soluționare a conflictelor de legi în timp, în materie penală, impune aplicarea normelor mai puțin severe și că, dincolo de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care din această perspectivă este mai restrictivă, Constituția României dispune în art. 20 alin. (2) că, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte și legile interne, vor avea prioritate acestea din urmă ori de câte ori conțin dispoziții mai favorabile”.

142. Prescripția răspunderii penale fiind inclusă în ansamblul reglementărilor ce au ca scop angajarea răspunderii penale înseamnă că este supusă aceluiași cerințe ale principiului legalității incriminării și a pedepsei, **iar legalitatea incriminării garantează că, pentru cazuri similare, prin aplicarea legii penale, nu se vor face discriminări sau inegalități de tratament juridic.**

143. În acest sens, în considerentele Deciziei nr. 37 din 17 iunie 2024, pronunțată de Înalta Curte Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, s-a reținut că prescripția răspunderii penale, inseparabilă de întreruperea acesteia, în dreptul pozitiv român și potrivit ordinii constituționale, este o instituție de drept penal material și că normele referitoare la întreruperea cursului prescripției răspunderii penale sunt supuse, din perspectiva

aplicării lor în timp, principiului activității legii penale prevăzut de art. 3 din Codul penal, cu excepția dispozițiilor legii penale mai favorabile, potrivit principiului *mitior lex* prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituția României și art. 5 din Codul penal, astfel cum a statuat Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin Decizia nr. 67/2022.

144. **În concluzie, fiind o instituție de drept penal substanțial, instituția prescripției va trebui să fie evaluată în cadrul mecanismului creat prin Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014), în scopul evitării lex tertia și în considerarea regulilor ce decurg din principiul mitior lex prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituția României. Astfel, incidența prescripției generale ori a prescripției speciale constituie unul dintre criteriile ce trebuie avute în vedere pentru aplicarea globală a legii penale mai favorabile.**

XI.3.5. **Natura și efectele deciziilor nr. 297/2018 și nr. 358/2022 pronunțate de Curtea Constituțională în considerarea principiului legalității**

145. **Prin Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018** referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, este neconstituțională, deoarece respectivele dispoziții legale „31. (...) sunt lipsite de previzibilitate și, totodată, **contrare principiului legalității** incriminării, întrucât sintagma «oricărui act de procedură» din cuprinsul acestora are în vedere și acte ce nu sunt comunicate suspectului sau inculpatului, nepermițându-i acestuia să cunoască aspectul întreruperii cursului prescripției și al începerii unui nou termen de prescripție a răspunderii sale penale”.

146. **Prin Decizia nr. 358 din 26 mai 2022** referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 565 din 9 iunie 2022), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal sunt neconstituționale în ansamblul lor.

147. Și în considerentele acestei decizii instanța de contencios constituțional a învederat că unul dintre temeiurile soluției dispuse este încălcarea principiului legalității incriminării, reținând că: „*prin tăcerea legiuitorului, identificarea cazurilor de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale a rămas o operațiune realizată de către organul judiciar, ajungându-se la o nouă situație lipsită de claritate și previzibilitate, situație ce a determinat inclusiv aplicarea diferită la situații similare a dispozițiilor criticate*” (fapt confirmat prin constatarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a existenței unei practici neunitare). Astfel, lipsa de intervenție a legiuitorului a determinat în sarcina organului judiciar necesitatea de a se substitui acestuia prin conturarea cadrului normativ aplicabil în situația întreruperii cursului prescripției răspunderii penale și, implicit, aplicarea legii penale prin analogie. Or, Curtea a statuat constant, în jurisprudența sa, că prevederile art. 61 alin. (1) din Constituție stabilesc că „*Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării*”, iar competența de legiferare a acestuia cu privire la un anumit domeniu nu poate fi limitată dacă legea astfel adoptată respectă exigențele Legii fundamentale (Decizia nr. 308 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012). Totodată, Curtea a statuat că a permite celui

care interpretează și aplică legea penală, în absența unei norme exprese, să stabilească el însuși regula după care urmează să rezolve un caz, luând ca model o altă soluție pronunțată într-un alt cadru reglementat, reprezintă o aplicare prin analogie a legii penale. Or, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale, art. 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 23 alin. (12) din Legea fundamentală, care consacră **principiul legalității incriminării și pedepsei (nullum crimen, nulla poena sine lege)**, pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevăd și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie. Așa fiind, **Curtea constată că ansamblul normativ în vigoare nu oferă toate elementele legislative necesare aplicării previzibile a normei sancționate prin Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018.**

148. Cum prin ambele decizii ale Curții Constituționale este sancționată încălcarea principiului legalității incriminării, aplicabilitatea acestora a fost permisă de CJUE în condițiile în care:

— *prin hotărârea pronunțată la data de 24 iulie 2023 în Cauza C-107/23 PPU (Lin), Curtea de Justiție a Uniunii Europene (Marea Cameră) a apreciat că art. 325 alin. (1) din TFUE și art. 2 alin. (1) din Convenția elaborată în temeiul art. K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene, semnată la Bruxelles la 26 iulie 1995 și anexată la Actul Consiliului din 26 iulie 1995, trebuie interpretate în sensul că instanțele unui stat membru nu sunt obligate să lase neaplicate deciziile Curții Constituționale a acestui stat membru prin care este invalidată dispoziția legislativă națională care reglementează cauzele de întrerupere a termenului de prescripție în materie penală din cauza încălcării principiului legalității infracțiunilor și pedepselor, astfel cum este protejat în dreptul național, sub aspectul cerințelor acestuia referitoare la previzibilitatea și la precizia legii penale, chiar dacă aceste decizii au drept consecință încetarea, ca urmare a prescripției răspunderii penale, a unui număr considerabil de procese penale, inclusiv procese referitoare la infracțiuni de fraudă gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene;*

— *prin Ordonanța Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) din data de 9 ianuarie 2024, în Cauza C-131/23, având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul art. 267 din TFUE de Curtea de Apel Brașov (România), Curtea (Camera a noua) a statuat, în temeiul art. 99 din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție, că Decizia 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției trebuie interpretată în sensul că instanțele unui stat membru nu sunt obligate să lase neaplicate deciziile Curții Constituționale a acestui stat membru prin care este invalidată dispoziția legislativă națională care reglementează cauzele de întrerupere a termenului de prescripție în materie penală din cauza încălcării principiului legalității infracțiunilor și pedepselor, astfel cum este protejat în dreptul național, sub aspectul cerințelor acestuia referitoare la previzibilitatea și la precizia legii penale, chiar dacă aceste decizii au drept consecință încetarea, ca urmare a prescripției răspunderii penale, a unui număr considerabil de procese penale, inclusiv procese referitoare la infracțiuni de corupție.*

149. Curtea Constituțională a statuat că „puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și

considerentelor pe care se sprijină acesta: «Întrucât toate considerentele unei decizii sprijină dispozitivul acesteia, Curtea Constituțională constată că autoritatea de lucru judecat și caracterul obligatoriu al soluției se răsfrânge asupra tuturor considerentelor deciziei» (Decizia Curții Constituționale nr. 392 din 6 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 30 iunie 2017).

150. În considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022, instanța de contencios constituțional a optat să abordeze natura juridică a Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 prin raportare la „criteriile tradiționale/clasice”, gravitând în sfera dihotomiei dintre deciziile simple/extreme și cele interpretative, pe care le echivalează deciziilor cu rezervă de interpretare, statuând că aceasta „55. (...) nu va putea fi încadrată în categoria deciziilor interpretative/cu rezervă de interpretare.”, ci „61. (...), prin efectele pe care le produce, (...) împrumută natura juridică a unei decizii simple/extreme (...)”.

151. **Având în vedere considerentele Deciziei nr. 358/2022, Înalta Curte opinează că Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 are natura juridică a unei decizii simple/extreme.**

152. Observăm că asimilarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 cu deciziile simple/extreme s-a efectuat din perspectiva efectelor pe care aceasta le produce, de vreme ce „Curtea a sancționat unica soluție legislativă pe care dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal o reglementau”, astfel încât, fără să existe o altă soluție legislativă — normă — în planul respectivului text normativ, care ar pune altminteri problema reducerii sferei sale de aplicare, acesta din urmă nu este idoneu să genereze vreun efect substanțial, deoarece „73. (...), în absența intervenției active a legiuitorului, (...), prin reglementarea expresă a cazurilor apte să întrerupă cursul termenului prescripției răspunderii penale, fondul activ al legislației nu conține vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale”.

153. Reiese, din întreaga argumentație prezentată în cuprinsul acestor două decizii de neconstituționalitate, că instanța de contencios constituțional a sancționat într-o primă etapă încălcarea principiului constituțional al previzibilității și preciziei legii penale prin faptul că legiuitorul național a permis — prin soluția legislativă prevăzută la art. 155 alin. (1) din Codul penal — ca întreruperea cursului prescripției răspunderii penale să intervină și în baza unor acte de procedură care nu erau comunicate suspectului sau inculpatului, după care, în aplicarea aceluiași principiu constituțional, prin cea de-a doua decizie pronunțată, a sancționat lipsa de intervenție a legiuitorului, care, prin faptul de a nu fi reglementat în mod expres cazurile de întrerupere a cursului termenului prescripției răspunderii penale, a dat naștere unei noi situații lipsite de claritate și previzibilitate, materializată într-o practică neunitară generalizată.

154. Rezultă, așadar, că prin statuările făcute asupra conformității dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal cu prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5), referitor la principiul clarității, preciziei și previzibilității legii, și ale art. 23 alin. (12), care consacră principiul legalității incriminării și a pedepsei, Curtea Constituțională a aplicat un standard național de protecție a drepturilor fundamentale, care respectă art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

155. Astfel fiind, față de considerentele obligatorii ale Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 și ținând seama de „Hotărârea Lin” care a consfințit aplicarea jurisprudenței instanței de contencios constituțional, relaționată principiului legalității incriminării, se poate conchide că Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 este o decizie simplă nontextuală care **alterează activitatea substanțială a normei unice pe care textul o conține și care trebuie avută în vedere în scopul evitării**

creării unei *lex tertia*, în aplicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014.

156. **Deși nu pot fi calificate ele însele ca mitior lex**, deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, întemeiate pe aplicabilitatea **principiului legalității incriminării** în condițiile constatării caracterului imprevizibil al normei de drept penal substanțial, precum și încălcării de către legiuitor a obligației pozitive de a interveni prompt în scopul înlăturării ipotezei de neconstituționalitate constatate, configurează, prin efectele pe care le produc la nivelul normei înscrise în cadrul art. 155 alin. (1) din Codul penal, **un veritabil criteriu concret de determinare a legii penale aplicabile până la soluționarea definitivă a cauzei în cadrul operațiunii de evaluare globală impuse de jurisdicția constituțională în scopul evitării creării unei *lex tertia*.** Astfel fiind, legea penală care a reglementat în cuprinsul art. 155 alin. (1) din Codul penal soluția normativă declarată neconstituțională, de la intrarea sa în vigoare (1 februarie 2014) și până la modificarea dispoziției legale prin **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, poate fi lege penală substanțială în concret mai favorabilă persoanei acuzate până la soluționarea definitivă a cauzei, aplicabilă astfel în mod global raportului de conflict.**

157. În Decizia nr. 180/2019 Curtea Constituțională a apreciat că „**o decizie a Curții Constituționale** prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare **poate avea efecte asimilate cu cele ale unei legi de dezincriminare.** Or, câtă vreme este validă o astfel de interpretare cu privire la cauzele definitiv judecate, cu atât mai mult, cu privire la cauzele penale în care litigiul nu a fost epuizat, **o decizie a Curții Constituționale** prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de drept penal substanțial **poate avea efecte asimilate efectelor unei legi penale mai favorabile.** *Per a contrario* și în antiteză, există și situații în care, întrucât decizia Curții Constituționale, producând, în conținutul normei legale analizate, efecte mai aspre, nu poate genera aplicabilitatea normei respective tocmai ca urmare a aplicării principiului constituțional al legii penale mai favorabile”.

158. În aceste condiții, prevederile art. 155 alin. (1) din Codul penal, astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, **nu pot de plano produce efecte juridice întreruptive de prescripție după intrarea lor în vigoare în cauzele pendinte** guvernate de legea penală mai favorabilă persoanei acuzate, care include norma declarată neconstituțională prin actele de jurisdicție constituțională sus-iterate. Aceasta va ultraactiva, în aplicațiunea art. 5 din Codul penal, guvernând regimul juridic al întreruperii termenului de prescripție a răspunderii penale și cu privire la actele subsecvente intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022.

159. În lipsa oricăror repere normative concordante cu exigențele impuse de prevederile art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție — *statu quo* legislativ care, de altfel, a condus la declararea neconstituționalității uniceii soluții legislative reglementate de prevederile art. 155 alin. (1) din Codul penal —, în pofida evocării orientative a soluției legislative din Codul penal din 1969 în cuprinsul Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, nu pot fi identificate la nivelul dreptului pozitiv, în niciun moment, de la data intrării în vigoare a noii codificări penale substanțiale și până la data împlinirii termenului de prescripție a răspunderii penale, norme care să identifice actele ce pot genera efectul întreruptiv de prescripție. În acest sens, Curtea a statuat în mod clar că „nu a impus ca toate actele care se comunică suspectului sau inculpatului sau toate actele care presupun participarea suspectului sau inculpatului să fie privite ca acte care sunt apte să întrerupă cursul prescripției răspunderii penale, stabilirea acestora intrând în competența legiuitorului, cu condiția esențială ca acestea să îndeplinească exigențele menționate de către instanța de contencios constituțional” (Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022, paragraful 68).

160. **Din raționamentul mai sus expus se desprind următoarele concluzii:**

— **din cuprinsul Hotărârii CJUE pronunțate în data de 24 iulie 2023 și al Ordonanței din 9.01.2024 trebuie dedus că deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022 se aplică tuturor cauzelor penale care erau pendinte la data de 25 iunie 2018 (data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei nr. 297/2018) în care ar exista riscul ca prin combinarea dispozițiilor substanțiale din legi succesive să se ajungă la o lex tertia și, astfel, la încălcarea principiului legalității incriminării și al pedepsei;**

— **jurisprudența constituțională care a sancționat lipsa de previzibilitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, referitoare la întreruperea termenelor de prescripție a răspunderii penale, este pe deplin compatibilă și respectă jurisprudența Curții Europene stabilită în interpretarea art. 7 paragraful 1 din CEDO, inclusiv sub aspectul includerii în domeniul de aplicare a principiului legii penale mai favorabile a unei decizii de neconstituționale, având în vedere efectul general obligatoriu al acesteia din urmă în ordinea juridică internă, supusă astfel, în cazul unei succesiuni de legi penale, regulii generale de soluționare a cursului de legi penale în timp;**

— **în perioada 25 iunie 2018—30 mai 2022 termenele de prescripție a răspunderii penale au curs fără posibilitatea unor întreruperi, lăsarea neaplicată a jurisprudenței Curții Constituționale având ca efect reactivarea răspunderii penale după expirarea termenelor de prescripție aplicabile, în temeiul unei legi penale ulterioare mai severe — Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, ajungându-se astfel la încălcarea art. 7 paragraful 1 din Convenție, așa cum este el interpretat în jurisprudența Curții Europene;**

— **ipotezele de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022 se vor aplica numai cu privire la faptele comise începând cu data de 30 mai 2022, acestea neputând fi aplicate retroactiv în cauzele pendinte, neavând natura unei legi penale mai favorabile, ci dimpotrivă. Tot astfel, aceste ipoteze întreruptive se vor reține și atunci când legea penală mai favorabilă stabilită în mod global potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014) este Codul penal în forma în vigoare începând cu data de 30 mai 2022.**

XI.3.6. Riscul sistemic de impunitate

161. Prin hotărârea pronunțată în Cauza C-107/23 PPU, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a reținut că dezlegarea dată de instanța supremă prin Decizia nr. 67/2022, cu referire la aplicarea legii mai favorabile în materia întreruperii prescripției, este de natură să agraveze riscul sistemic ca infracțiunile de fraudă gravă care aduc atingere intereselor financiare să nu intre sub incidența niciunei sancțiuni penale, având în vedere unul dintre argumentele instanței de trimitere a prezentei sesizări, potrivit căruia „Curtea de Justiție nu cere instanțelor române să aprecieze **riscul sistemic de impunitate**, ci constată ea însăși acest risc după care procedează la punerea în balans a necesității evitării lui cu protecția drepturilor fundamentale”.

162. În hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene C-107/23 PPU (paragraful 91) se menționează că „**Din elementele care precedă** se poate deduce că situația juridică ce rezultă din aplicarea deciziilor nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale, precum și din Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție generează un risc sistemic de impunitate pentru infracțiunile de fraudă gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii, în special în cauzele a căror complexitate impune efectuarea unor cercetări mai îndelungate de către autoritățile penale”. „Elementele ce

precedă” la care Curtea a făcut referire sunt informațiile furnizate de instanța de trimitere, după cum chiar Curtea a arătat în paragraful 89 al hotărârii: „Instanța de trimitere a mai subliniat că Deciziile nr. 297/2018 și nr. 358/2022 ale Curții Constituționale sunt susceptibile să afecteze un *număr considerabil de cauze*, inclusiv cauze soluționate prin pronunțarea unor hotărâri definitive de condamnare, care ar putea fi repuse în discuție prin intermediul unor căi de atac extraordinare, precum cele în discuție în litigiul principal”, iar, în paragraful 90, Curtea a arătat că instanța de trimitere a făcut referire la un raport al Comisiei Europene din 22 noiembrie 2022 către Parlamentul European, cu privire la „riscul ca unor mii de inculpați să nu li se poată antrena răspunderea penală”.

163. În continuare, se notează faptul că noțiunea de **risc sistemic de impunitate** a fost folosită de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și în Hotărârea din 21 decembrie 2021, pronunțată în cauzele conexe C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 și C-840/19, în care a reținut, de asemenea, în baza informațiilor oferite de instanța de trimitere, că aplicarea jurisprudenței rezultate din deciziile Curții Constituționale nr. 685/2018 și nr. 417/2019 (cu referire la trimiterea spre rejudecare a cauzelor din apel, pentru lipsa specializării în cauze de corupție a judecătorilor din compunerea completurilor de primă instanță la Înalta Curte de Casație și Justiție), coroborată cu dispozițiile naționale în materia prescripției ar avea ca efect evitarea sancționării efective și disuasive a unei categorii bine determinate de persoane care ocupă poziții importante în statul român (cu referire la competența personală a Înaltei Curți de Casație și Justiție) și care au fost condamnate în primă instanță pentru fraudă gravă/corupție gravă, deciziile menționate putând avea ca efect prelungirea duratei procedurilor penale, iar riscul de impunitate devenind, astfel, sistemic față de „categoria de persoane menționată”.

164. Se reține, astfel, din hotărârile relevante ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, că noțiunea de risc sistemic de impunitate s-a raportat, după caz, la un *număr semnificativ de cauze*, în care aplicarea jurisprudenței constituționale ar împiedica aplicarea de sancțiuni efective și disuasive pentru infracțiunile îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene (Cauza *Lin*), respectiv la o *categorie de persoane* care ocupă funcții importante în statul român, care astfel nu ar mai răspunde pentru infracțiuni de fraudă gravă sau corupție gravă (Cauza *Euro Box Promotion*).

165. Sunt relevante în acest sens concluziile avocatului general Michal Bobek, în cauzele conexe C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 și C-840/19, asupra **criteriilor** care trebuie folosite la aprecierea existenței sau inexistenței unui risc sistemic de impunitate. În paragraful 170 se arată că „Acest risc ar fi apreciat în funcție de numărul potențial de cauze afectate, chiar dacă alte elemente, precum impactul concret asupra bugetului Uniunii ori tipul sau complexitatea cauzelor în discuție, sunt propuse în egală măsură ca elemente suplimentare care trebuie luate în considerare”. În opinia sa (paragraful 177), „Examinarea ar trebui să aibă ca obiect compatibilitatea *normativă* a dispozițiilor și să nu implice niciun studiu *statistic*, empiric, al unui număr (nespecificat) de cauze vizate”, întrucât (paragraful 178) „Instanțele au tendința de a nu se descurca la statistici. Tipul de analiză încredințată de Curte în Hotărârea Taricco instanțelor naționale impune elemente de probă solide, care să fie eventual asociate unei analize prospective specifice, orientată spre efecte. Aceasta pare să depășească cu totul ceea ce s-ar putea în mod rezonabil solicita unei instanțe naționale”.

166. În considerentele **Deciziei nr. 37 din 17 iunie 2024**, pronunțată de Înalta Curte Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, s-a reținut că „obligația impusă instanțelor naționale de a lăsa neaplicată decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție referitoare la aplicarea standardului național de protecție reprezentat de legea penală mai favorabilă — *mitior lex*, cu privire la

întreruperea prescripției răspunderii penale, și de a da întâietate, astfel, obligației de a proteja interesele financiare ale Uniunii Europene se bazează pe concluzia că aplicarea standardului național de protecție este de natură să agraveze riscul sistemic de impunitate în sensul că infracțiunile de fraudă gravă nu vor fi pedepsite într-un număr mare de cauze, ceea ce contravine obligației asumate de stat de a combate fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene, prin aplicarea de sancțiuni efective și disuasive”.

167. Așa cum s-a arătat însă anterior, noțiunea de risc sistemic a fost apreciată diferit chiar de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene, în jurisprudența sa relevantă, de fiecare dată cântărind semnificativ informațiile puse la dispoziția sa de către instanța de trimitere.

168. Concluziile avocatului general mai sus prezentate au evidențiat faptul că, folosind același criteriu, „actorii implicați — Comisia, instanța de trimitere și procurorul” au ajuns la concluzii diferite asupra existenței sau inexistenței unui risc sistemic de impunitate generat de jurisprudența Curții Constituționale din România (prin alte decizii decât cele analizate în prezenta cauză).

169. Rezultă din cele expuse că nu există criterii clare în baza cărora riscul sistemic de impunitate să poată fi evaluat de instanțele naționale, cărora le este impusă obligația de a lăsa neaplicată jurisprudența națională, în considerarea acestui risc. De altfel, din Hotărârea Curții de Justiție rezultă că în considerarea incompatibilității acestui risc sistemic de impunitate cu cerințele impuse de art. 325 alin. (1) din TFUE, de combatere a fraudei împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene prin măsuri disuasive și efective, sunt impuse obligații atât autorității legislative naționale, cât și instanțelor naționale.

170. Astfel, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a reținut că este primordială obligația legiuitorului de a crea un cadru legislativ adecvat, de natură să configureze un regim sancționator care să asigure respectarea art. 325 din TFUE și art. 2 alin. (1) din Convenția PIF, inclusiv prin modificarea normelor privind prescripția răspunderii penale, astfel încât acest regim sancționator să nu prezinte un risc sistemic de impunitate cu privire la infracțiunile ce aduc atingere intereselor Uniunii Europene. Instanțelor naționale le revine, potrivit hotărârii Curții, obligația de a lăsa neaplicate dispozițiile din dreptul intern care, în cadrul procedurilor de genul celor de mai sus, împiedică aplicarea de sancțiuni efective și disuasive.

171. Așadar, premisa lăsării ca neaplicată (în cauza de față) a Deciziei nr. 67/2022 este existența unui **risc sistemic de impunitate** dedus din efectele pe care această decizie le-ar produce, anume prescrierea răspunderii penale într-un **număr semnificativ de cauze**, prin neutralizarea efectului de întrerupere al unor acte de procedură efectuate înainte de 25 iunie 2018, după intrarea în vigoare a Codului penal la 1 februarie 2014, respectiv pentru o perioadă mai mare de patru ani.

172. Instanțele nu dispun însă de criterii predefinite de legiuitor pe baza cărora să poată aprecia asupra **riscului sistemic de impunitate** existent într-un **număr semnificativ sau mare de cauze**, iar aprecierea oricărei instanțe asupra unor criterii de stabilire a noțiunilor de mai sus ar însemna, în același timp, și arogarea unor atribuții care aparțin în drept unei alte autorități a statului — puterea legislativă, contrar principiului separației puterilor în stat, temelia democrației constituționale și a statului de drept, conform dispozițiilor art. 1 alin. (4) din Constituția României.

173. În același timp, persoanei acuzate de săvârșirea unei infracțiuni care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene, prin urmare destinatarului normei penale, trebuie să îi fie clar de ce în cazul său nu se aplică standardul de protecție a drepturilor fundamentale, legea penală mai favorabilă, pe când, în cazul altor persoane acuzate de infracțiuni de drept comun, acest standard se aplică. Criteriile în baza cărora sunt

stabilite **riscul sistemic și numărul semnificativ de cauze** în baza cărora sunt potențial anihilate drepturile fundamentale ale celui acuzat de infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene trebuie să fie cunoscute acestuia, întrucât influențează răspunderea sa penală, iar legea trebuie să fie astfel accesibilă celui acuzat și previzibilă pentru acesta. Or, aceste concepte desprinse din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene sunt independente de conduita celui acuzat și, în orice caz, survenite ulterior săvârșirii faptelor, astfel încât acesta nu a putut cunoaște la data faptelor consecințele la care s-ar expune. Aplicarea legii, în această manieră, persoanelor acuzate de infracțiuni de fraudă împotriva intereselor Uniunii Europene ar reprezenta un caz clar de încălcare a principiului legalității incriminării și pedepsei în toate componentele sale — accesibilitate, previzibilitate, precizie, neretroactivitate.

174. Absența criteriilor legale de stabilire a conținutului conceptelor de mai sus nu doar că va conduce la o evaluare imprecisă, vulnerabilă, în fiecare caz concret în parte, dar este o împrejurare de natură a da naștere la o interpretare și aplicare neunitară de către instanțele de judecată, ceea ce va genera insecuritate juridică, incoerența jurisprudențială fiind sancționată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în mai multe cauze împotriva statului român (*Beian împotriva României, Tudor împotriva României, Păduraru împotriva României etc.*).

175. Așa cum rezultă din Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene, pronunțată în Cauza C-107/23 PPU, obligația instanțelor de a da efectivitate dispozițiilor art. 325 din TFUE și ale art. 2 alin. (1) din Convenția PIF nu le scutește pe acestea de necesitatea respectării drepturilor fundamentale garantate de Cartă și de principiile generale ale dreptului Uniunii și, prin urmare, și a drepturilor fundamentale garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului (paragraful 101). În același timp, așa cum s-a arătat mai sus, **Curtea Europeană a statuat că măsurile dispuse de autoritățile statale în cazul partajării unor competențe cu o organizație supranațională sunt justificate numai atât timp cât organizația respectivă protejează drepturile fundamentale la un nivel cel puțin echivalent cu protecția oferită de Convenție, prin urmare, autoritățile judiciare rămân nu doar competente să aprecieze, ci, în același timp, și responsabile cu asigurarea nivelului de protecție menționat.**

176. Or, aplicarea de către instanțe a unor concepte abstracte, neclarificate în lege, cu conținut imprecis, pentru a lăsa neaplicate decizii naționale obligatorii care interpretează și fac aplicabile norme de drept intern, integrate în ordinea constituțională din România și în acord cu exigențele impuse de art. 7 din Convenția europeană a drepturilor omului, este de natură a încălca principiul legalității incriminării și pedepsei, așa cum este garantat de art. 7 din Convenție.

177. În acest context, ținând seama și de principiul preeminenței dreptului căruia îi sunt atașate, în principal, noțiunile de accesibilitate, previzibilitate și precizie a legii, și de absența unor criterii sau metodologii care să permită a se decela un sens predictibil juridic apt să contureze conceptul însuși de **risc sistemic de impunitate existent într-un număr semnificativ sau mare de cauze, se constată incidența unei situații apte să conducă la încălcarea art. 7 din Convenția europeană.** În plus, mai trebuie avut în vedere că în considerentele Deciziei nr. 37 din 17 iunie 2024, pronunțată de Înalta Curte Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, s-a reținut că „lăsarea neaplicată a unor dispoziții din dreptul intern care se circumscriu standardului de protecție referitor la previzibilitatea legii penale nu este compatibilă cu articolul 7 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Standardul național de protecție a drepturilor fundamentale, *mitior lex* (corolar al neretroactivității/ultraactivității legii penale mai severe), inclusiv în materia prescripției răspunderii penale și a întreruperii acesteia, dă substanță principiului legalității

infracțiunii și pedepsei, astfel cum este reglementat de art. 7 din Convenția europeană a drepturilor omului și art. 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, asigurând garanțiile prevăzute de acestea și o protecție superioară, sens în care, în acord cu dispozițiile art. 53 din Cartă, instanțele naționale trebuie să aplice standardele naționale, care asigură o protecție mai largă. Obligația impusă instanțelor prin Hotărârea pronunțată în Cauza C-107/23 PPU are drept consecință asigurarea unui nivel de protecție a drepturilor fundamentale care nu este echivalent sau comparabil cu protecția asigurată de art. 7 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, iar, în aceste condiții, măsurile luate de autoritățile judiciare sunt justificate numai atât timp cât aplicarea dreptului unional protejează drepturile fundamentale într-un mod care poate fi considerat cel puțin echivalent cu protecția conferită de Convenția europeană a drepturilor omului. Riscul sistemic de impunitate pentru infracțiunile îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, în considerarea căruia ar trebui lăsată neaplicată Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit Hotărârii din Cauza 107/23 PPU (Lin), nu poate fi apreciat de către instanțele de judecată în absența unor criterii predefinite de legiuitor, însemnând o încălcare a principiului separației puterilor în stat. Succesiunea de legi în timp nu este susceptibilă de un tratament juridic diferit în funcție de natura infracțiunii, după cum aceasta este o infracțiune îndreptată împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene sau o altă infracțiune de drept comun, orice altă interpretare fiind de natură să aducă atingere art. 7 paragraful 1 din Convenția europeană a drepturilor omului, pentru lipsa de precizie și previzibilitate a legii”.

178. Astfel, având în vedere considerentele de mai sus, trebuie admis că față de succesiunea de legi penale în timp (1 februarie 2014—24 iunie 2018; 25 iunie 2018—29 mai 2022, respectiv legea penală în vigoare începând cu data de 30 mai 2022) considerarea că actele de procedură efectuate înainte de 25 iunie 2018 continuă să producă efecte întreruptive, deși nu ar mai putea produce un

astfel de efect în ipoteza în care au fost efectuate ulterior acestei date, reprezintă o interpretare în defavoarea inculpatului.

179. În aceste condiții, trebuie apreciat că actele de procedură emise anterior datei de 25 iunie 2018 (data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018 a Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018) au efect întreruptiv al prescripției răspunderii penale, indiferent de valoarea prejudiciului, fără a fi necesară evaluarea în concret a unui risc sistemic de impunitate, în toate cauzele având ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție, numai dacă legea penală mai favorabilă stabilită în mod global potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014) este Codul penal sau legislația specială conținând dispoziții penale în forma în vigoare între 1 februarie 2014 și 24 iunie 2018. Argumentele care au condus la o astfel de concluzie, întemeiate pe necesitatea protecției drepturilor fundamentale, sunt general aplicabile ori de câte ori poate fi pusă în discuție prescripția răspunderii penale în perioada reper, deci nu doar în cauzele având ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție, ci și în cele având ca obiect infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, evaziune fiscală, contrabandă care ar putea avea o tangență secundară cu bugetul Uniunii Europene.

180. În schimb, actele de procedură pentru care exista obligația legală de a fi comunicate suspectului sau inculpatului ulterior datei de 30 mai 2022 (data publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022) pot întrerupe curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale numai cu privire la faptele comise începând cu data de 30 mai 2022 ori cu privire la faptele comise anterior, numai dacă legea penală mai favorabilă stabilită în mod global potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014) este Codul penal în forma în vigoare începând cu data de 30 mai 2022.

181. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă cu referire la art. 473 și 474 din Codul de procedură penală,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și stabilește că:

1. Actele de procedură emise anterior datei de 25 iunie 2018 (data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 25 iunie 2018 a Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018) au efect întreruptiv al prescripției răspunderii penale, indiferent de valoarea prejudiciului, fără a fi necesară evaluarea în concret a unui risc sistemic de impunitate, în toate cauzele având ca obiect infracțiuni contra intereselor financiare ale Uniunii Europene și infracțiuni de corupție, numai dacă legea penală mai favorabilă stabilită în mod global potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014) este Codul penal sau legislația specială conținând dispoziții penale în forma în vigoare între 1 februarie 2014 și 24 iunie 2018.

2. Actele de procedură pentru care există obligația legală de a fi comunicate suspectului sau inculpatului ulterior datei de 30 mai 2022 (data publicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022) întrerup curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale numai cu privire la faptele comise începând cu data de 30 mai 2022 ori cu privire la faptele săvârșite anterior, numai dacă legea penală mai favorabilă stabilită în mod global potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372 din 20 mai 2014) este Codul penal sau legislația specială conținând dispoziții penale în forma în vigoare începând cu data de 30 mai 2022.

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 474 alin. (4) din Codul de procedură penală. Pronunțată în ședință publică astăzi, 16 septembrie 2024.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,
Adina Andreea Ciuhan-Teodoru

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2025 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	2.760	760	275
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	3.280		300
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	4.920		440
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	940		100
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	3.760		340
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	3.500		320
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	1.200		110

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

Pentru comenzi, accesați www.monitoruloficial.ro, Magazin online, Monitorul Oficial — apariții și abonamente.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2025 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	65	160	400	960	2.110	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	115	290	730	1.750	3.850	1.150	2.880	7.200	17.280	38.020

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	75	190	480	1.150	2.530	750	1.880	4.700	11.280	24.820
ExpertMO	140	350	880	2.110	4.640	1.400	3.500	8.750	21.000	46.200

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	140 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

* Tarifele anuale se aplică pentru comenzile online efectuate până la 31 ianuarie 2025.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

5 948493 570783